

**UCHWAŁA NR XXXIV/233/2021
RADY MIEJSKIEJ W KAMIENIU KRAJEŃSKIM**

z dnia 29 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata
2021 - 2030.**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021-2030, stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Kazimierz Warylak

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA TERENIE
GMINY KAMIENŃ KRAJEŃSKI
NA LATA 2021-2030
Kamień Krajeński

Spis treści:

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

1.2. Podstawa prawna i zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

1.3. Charakterystyka Gminy Kamień Krajeński

2. Główne problemy społeczne występujące na terenie Gminy Kamień Krajeński

2.1. Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

2.2. Bezrobocie

2.3. Ubóstwo

2.4. Problemy osób starszych

2.5. Przemoc w rodzinie

2.6. Uzależnienia

2.7. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

2.8. Współpraca z instytucjami i organizacjami

2.9. Wyniki badań ankietowych „Problemy społeczne na terenie gminy Kamień Krajeński”

3. Część programowa

3.1. Analiza SWOT głównych problemów społecznych

3.2. Misja strategii

3.3. Cele i kierunki niezbędnych działań

3.4. Źródła finansowania.

3.5. Monitoring i ewaluacja strategii

4. Podsumowanie

5. Zakończenie

6. Spis tabel, rysunków i wykresów

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Strategia to wieloletni dokument programowy, który stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, które służą rozwiązywaniu kluczowych kwestii społecznych. Ma on charakter kompleksowy i stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie. Strategia umożliwi również koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotyczących podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju. Niezbędnym warunkiem efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej jest: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej. Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli.

W strategii uwzględniono między innymi sposób radzenia sobie z ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, przemocą w rodzinie, przestępczością, problemami opiekuńczo – wychowawczymi, niepełnosprawnością. W strategii wskazano 3 cele strategiczne, do których przypisane zostały cele operacyjne oraz główne kierunki działań.

1.2. Podstawa prawna i zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński została stworzona z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Jest ona kontynuacją Strategii z lat 2014-2020.

Ponadto w art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazane zostały elementy, które powinna zawierać strategia, tj.

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźnik realizacji działań.

Strategia jest zgodna również z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- 2) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 3) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 4) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 5) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 6) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- 7) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 8) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 9) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 10) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 11) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 12) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 13) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- 14) ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 15) ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- 16) ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń;
- 17) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 18) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 19) ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- 20) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;

21) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

22) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej, do których zaliczamy zapobieganie wykluczeniu społecznemu, edukację, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym, ochronę zdrowia. Działania prowadzone będą głównie po to, by aktywizować środowiska pozostające na marginesie życia społecznego, wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem.

Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla.

Uwarunkowania strategiczne i programowe lokalnej polityki społecznej znajdują swoje źródła w dokumentach strategicznych różnych szczebli: międzynarodowego, europejskiego, krajowego, regionalnego oraz lokalnego. Stanowią one kierunkowe wytyczne dla działań jednostek samorządu terytorialnego, zapewniając spójność działań i realizację nadrzędnych celów polityki poszczególnych szczebli, od których zależy przede wszystkim celowość i efektywność działań, a także możliwość pozyskiwania publicznych pieniędzy na ich realizację.

Na szczeblu międzynarodowym należy zwrócić uwagę w szczególności na **Agendę na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030**, przyjętą w dniu 25 września 2015 roku przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Stanowi ona plan transformacji w dziedzinach o kluczowym znaczeniu dla ludzkości, tj.: ludzie, planeta, dobrobyt, pokój i partnerstwo, mając na celu wyeliminowanie ubóstwa i głodu, ochronę planety przed degradacją oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu; zapewnienie wszystkim ludziom możliwości korzystania z dobrodziejstw dostatniego i satysfakcjonującego życia oraz to, aby postęp gospodarczy, społeczny i technologiczny przebiegał w zgodzie z naturą; wspieranie pokojowego, sprawiedliwego i inkluzywnego społeczeństwa, wolnego od lęku i przemocy oraz mobilizowanie środków do wdrożenia Agendy 2030 przy udziale wszystkich krajów i ich obywateli. W ramach Agendy określono 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Z punktu widzenia polityki społecznej istotne są cele odnoszące się do eliminacji ubóstwa i głodu, zapewnienia wszystkim ludziom zdrowego życia oraz edukację wysokiej jakości, osiągnięcia równości płci, uczynienia miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi i stabilnymi, a także budowy na wszystkich szczeblach skutecznych i odpowiedzialnych instytucji, sprzyjających włączeniu społecznemu.

Na szczeblu krajowym istotne znaczenie ma **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**. Główny cel tego dokumentu stanowi poprawa jakości życia Polaków. Jego osiągnięcie będzie możliwe dzięki podjęciu działań w trzech obszarach: konkurencyjności i innowacyjności; równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym oraz przestrzennym, przedstawiając nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jej główny cel stanowi „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

Należy również zwrócić uwagę na **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku**. Jej główny cel brzmi „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego”. Będzie on realizowany poprzez cele szczegółowe:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.

W świetle KPRES uwolnienie potencjału sektora ekonomii społecznej i solidarnej wymaga podjęcia skoordynowanych działań, dzięki którym rozwijać się będą cechy podmiotów działających w sektorze, takie jak zdolność do aktywizacji i reintegracji traktowanych podmiotowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; koncentracja na potrzebach społeczności lokalnych oraz bazowanie na ich zasobach; działania na

rzecz dobra wspólnego przez m.in. realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego; a także samodzielność, samopomoc i samowystarczalność. Aspekty te są ważne i w związku z tym niejednokrotnie przywoływane również w strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Istotna jest również implementacja na szczeblu gminnym rozwiązań przewidywanych w ramach Programu rządowego **Dostępność Plus 2018-2025**, ustanowionego Uchwałą nr 102/2018 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2018 r. Jego główny cel stanowi poprawa dostępności przestrzeni publicznej, produktów i usług w głównych obszarach wsparcia takich jak architektura, transport, edukacja, służba zdrowia, cyfryzacja i usługi. Dostępność dotyczy w szczególności osób na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się; osób niewidomych i słabo widzących, osób głuchych i słabo słyszących, osób głuchoniewidomych, osób z niepełnosprawnościami psychicznymi i intelektualnymi, osób starszych i osłabionych chorobami, kobiet w ciąży, osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi, osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego) oraz osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci).

W obszarze polityki senioralnej na uwagę zasługuje **Polityka społeczna wobec osób starszych 2030**. Bezpieczeństwo – uczestnictwo – solidarność, przyjęta Uchwałą nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze). Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnych osób starszych przez instytucje publiczne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalnej. W nadchodzących latach odegra on ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. KSSR 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście przełoży się na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju. Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano *obszary strategicznej interwencji* (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. W związku z tym wspierane będą lokalne przedsiębiorstwa. W strategii istotny nacisk położono na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W dokumencie przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Strategia tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Dokument ten wyznaczył ramy społeczno-gospodarczego rozwoju określając pięć celów strategicznych:

- Skuteczna edukacja,

- Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo,
- Konkurencyjna gospodarka,
- Dostępna przestrzeń i czyste środowisko,
- Spójne i bezpieczne województwo,

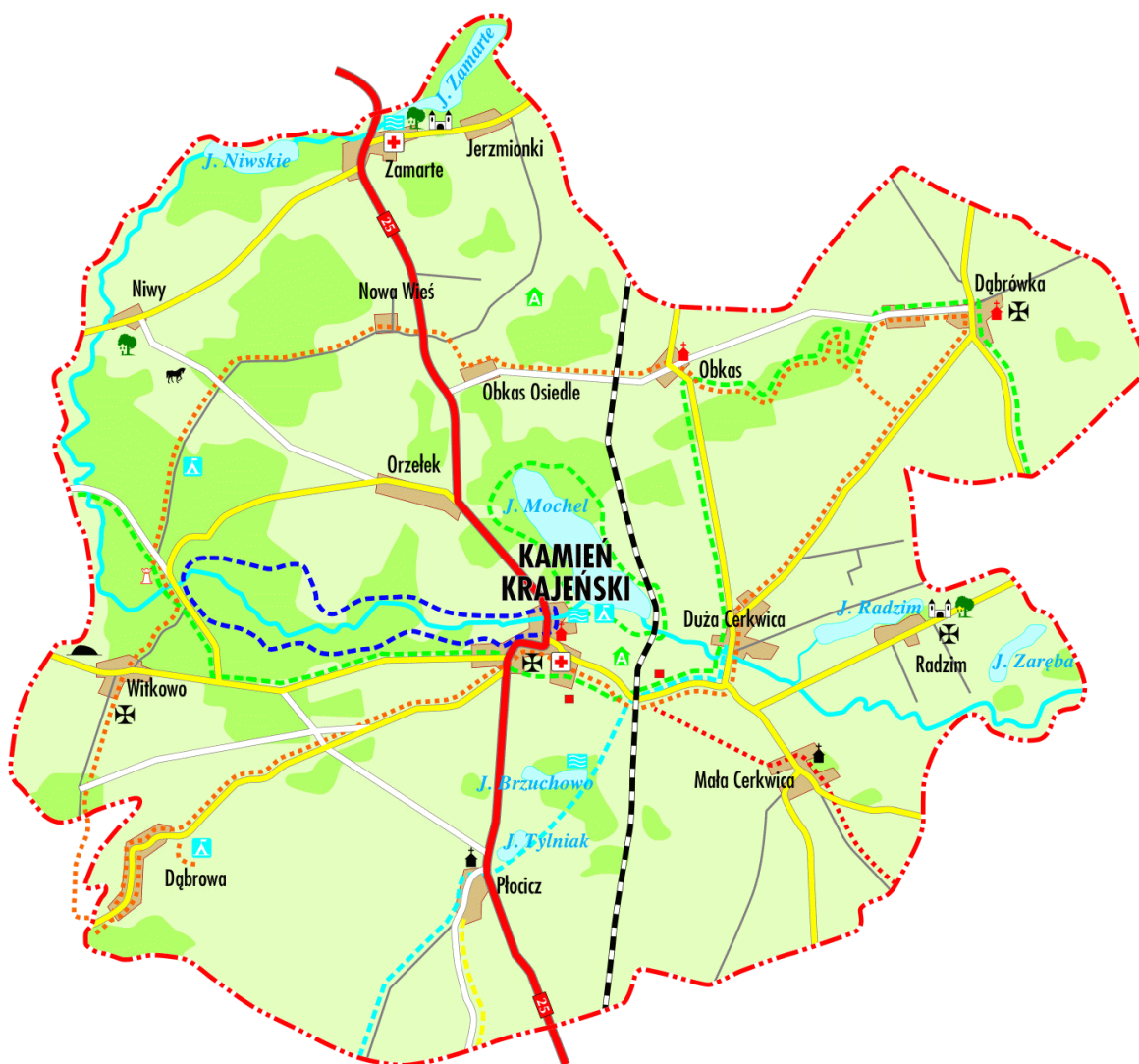
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sępoleńskiego na lata 2014-2021 opiera się na następujących celach strategicznych: zintegrowany system wsparcia rodziny; ograniczenie bezrobocia oraz ubóstwa, wsparcie osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych; doskonalenie i tworzenie warunków organizacyjnych do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz ustanowienie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy realizatorami pomocy społecznej.

1.3. Charakterystyka Gminy Kamień Krajeński

Gmina Kamień Krajeński położona jest w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie sępoleńskim. Graniczy z pięcioma gminami:

- Sępólno Krajeńskie w powiecie sępoleńskim;
- Kęsowo w powiecie tucholskim;
- Chojnice w powiecie chojnickim (województwo pomorskie);
- Człuchów i Debrzno w powiecie człuchowskim (województwo pomorskie).

Rysunek 1. Mapa gminy Kamień Krajeński

Źródło: <http://portal.kamienkr.pl/index.php/nasz-region/lolakizacja>

Pod względem zajmowanej powierzchni, gmina należy do dużych gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Zajmuje powierzchnię 16,3 tys. ha, co lokuje gminę na 34 pozycji w Województwie. Gmina stanowi 0,91% ogólnej powierzchni województwa. Do największych sołectw należą: Płocicz, Dąbrowka, Zamarte i Mała

Cerkwica. Obecny stan terytorialny gminy utrzymuje się od 1976 r., kiedy w jej skład włączonych zostało 6 nowych sołectw; Dąbrówka, Jerzmionki, Niwy, Nowa Wieś, Obkas i Zamarte. Miasto Kamień Krajeński pełni rolę naturalnego centrum obsługi całej gminy. Centrum miasta posiada zwartą zabudowę mieszkaniowo-usługową. Północna część miasta pełni funkcje rekreacyjno – wypoczynkowe. Tereny użytkowe, składowe i przemysłowe skoncentrowane są we wschodniej części miasta. Gminę i miasto Kamień Krajeński zamieszkuje łącznie 6859 mieszkańców (stan na 31.12.2020 r.).

Tabela 1. Liczba ludności zamieszkujących poszczególne sołectwa

Miejscowość	ROK	
	2019	2020
Płocicz	762	757
Dąbrówka	681	661
Zamarte	586	573
Mała Cerkwica	405	409
Orzełek	394	406
Duża Cerkwica	362	359
Obkas	337	332
Radzim	258	246
Dąbrowa	256	251
Witkowo	218	221
Niwy	149	146
Jerzmionki	121	121
Nowa Wieś	61	61
Razem sołectwa	4590	4543
Kamień Krajeński	2366	2316
Gmina razem	6956	6859

Źródło: Dane z ewidencji ludności

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli liczba mieszkańców naszej gminy zmalała w porównaniu do roku 2019.

Tabela 2. Statystyka stałych mieszkańców gminy z podziałem na wiek i płeć stan na 31.12.2020

Wiek	Miasto		Wieś	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
0-5	59	69	162	171
6-15	135	142	254	314
16-18	26	42	79	76
19-60	653	-	1257	-
19-65	-	742	-	1491
Powyżej 60	314	-	483	-
Powyżej 65	-	134	-	256
Ogółem	1187	1129	2235	2308

Źródło: Dane z ewidencji ludności

Według danych statystycznych podanych w tabeli wynika, że teren naszej gminy na dzień 31.12.2020 r. zamieszkiwało:

- 1529 osób w wieku poniżej 18 r. ż. w tym 715 dziewcząt,
- 4.143 osoby w wieku aktywności zawodowej w tym 1910 kobiet,
- 797 kobiet powyżej 60 r. ż. oraz 390 mężczyzn powyżej 65 r. ż.

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewniają pracownicy Miejsko – Gminnej Samodzielnej Przychodni w Kamieniu Krajeńskim tj:

- 4 lekarzy rodzinnych
- 4 pielęgniarki
- 1 położna
- 2 stomatologów
- 2 rehabilitantki.

Swoimi działaniami obejmują 4.750 mieszkańców naszej gminy.

O bezpieczeństwo mieszkańców gminy dba 7 funkcjonariuszy Posterunku Policji w Kamieniu Krajeńskim. Na co dzień pracownicy ośrodka pomocy współpracują z dzielnicowymi posterunku.

Na terenie Gminy Kamień Krajeński działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym jedna na terenie miasta i 8 na terenie sołectw. Jednostka OSP Kamień Krajeński znajduje się w Krajowym Systemie Ratowniczo- Gaśniczym. Na dzień 31.12.2020 roku OSP na terenie Gminy Kamień Krajeński zrzeszały 336 członków.

Życiem kulturalnym mieszkańców zajmują się pracownicy Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Kamieniu Krajeńskim, w którego skład wchodzi Wiejskie Domy Kultury w Płociczu i w Dąbrówce, oraz świetlice wiejskie w Orzelku, Witkowie, Obkasie, Dąbrowie, Dużej Cerkwicy, Małej Cerkwicy i Zamartem.

Ważną rolę dla mieszkańców pełni Biblioteka w Kamieniu Krajeńskim z filią w Dąbrówce, oraz punkty biblioteczne w Obkasie i Orzelku.

Na terenie Gminy działają również organizacje i stowarzyszenia pozarządowe takie jak:

- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów Ziemi Krajeńskiej;
- Stowarzyszenie Za Marzeniami;
- Związek kombatanów i Osób Represjonowanych;
- Gminny Związek Kółek i Organizacji Rolniczych;
- Stowarzyszenie Pomóż sobie Pomagając Innym;
- Kamieńskie Towarzystwo Kulturalne;
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Kamień Krajeński;
- Ludowy Klub Sportowy Kamionka;
- Stowarzyszenie Pomóż sobie pomagając innym:
- Stowarzyszenie SURETTE LIMÓN
- Stowarzyszenie "Bądź aktywny":
- Stowarzyszenie Klub Morsa "Kormorany":
- Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych;
- Parafialny Zespół Caritas;
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich.
- Na terenie Gminy funkcjonuje również jedna Fundacja Pomóżmy Dzieciom Niepełnosprawnym wspierająca Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Kamieniu Krajeńskim.

Na terenie gminy funkcjonują również placówki powiatowe:

- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej,
- Dom Pomoc Społecznej dla osób przewlekle, somatycznie chorych,
- Centrum Administracyjne Domów dla Dzieci – dwa domy dla dzieci w Małej Cerkwicy.

Prawidłową edukację najmłodszych mieszkańców naszej gminy zapewniają placówki oświatowe. W 2020 roku funkcjonowały 3 szkoły podstawowe, tj. Zespół Szkolno -Przedszkolny Szkoły Podstawowej i Przedszkola Samorządowego w Kamieniu Krajeńskim, Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Dużej

Cerkwicy przez Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Zamartem, oraz niepubliczne przedszkole p.n Domowe Przedszkole w Zamartem

Według stanu na dzień 31.12.2020 łącznie w szkołach zatrudnionych było 73 nauczycieli. Natomiast naukę w szkołach kontynuowało 518 uczniów a w oddziałach przedszkolnych 204 dzieci.

Na terenie gminy Kamień Krajeński również prężnie swoją działalność prowadzi 11 Kół Gospodyń Wiejskich.

W system wsparcia w sytuacjach zagrożenia osób lub rodzin wpisuje się bardzo mocno pomoc społeczna. Podstawowym aktem prawnym porządkującym zakres i sposób funkcjonowania pomocy społecznej jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Nowa ustawa obowiązuje od dnia 1 maja 2004r. i wprowadza cały szereg nowych rozwiązań prawnych, które mają na celu pomoc w rozwiązywaniu problemów na jakie napotykać klienci tego systemu. Ustawa jest regulacją prawną domykającą system zabezpieczenia społecznego w naszym kraju, dokonującą rozeznania potrzeb osób, rodzin i grup społecznych wymagających wsparcia i inicjuje sposoby ich zaspokajania. Ustawa podejmuje próbę zsynchronizowania regulacji prawnych pojawiających się w obszarze zabezpieczenia społecznego, a także próbuje wyjść naprzeciw nowo ujawniającym się problemom społecznym, na jakie napotykać obecnie organizatorzy systemu pomocy społecznej.

Na koniec grudnia 2020 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 27 pracowników tj.

- dyrektor,
- 5 pracowników socjalnych,
- 1 aspirant pracy socjalnej,
- 1 asystent rodziny,
- 1 specjalista pracy z rodziną,
- 8 opiekunek środowiskowych,
- 1 kadrowa,
- 1 księgowy,
- 5 inspektorów,
- 1 pomoc administracyjna,
- 1 prawnik,
- 1 psycholog.

Zadania pomocy społecznej realizowane są przez samorząd terytorialny na poziomie gmin, powiatów i województw, a także przez administrację rządową. Jednak to właśnie na gminie spoczywa najwięcej obowiązków, ponieważ to ona jest najbliższą osobom potrzebujących.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb osób i rodzin oraz dbałość o to, by ich życie było zgodne z zasadą godności człowieka. Działania te mają doprowadzić do większej samodzielności oraz integracji w środowisku. Najtrudniejszym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin. Wymaga to większego profesjonalizmu pracowników socjalnych oraz współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami. Pracownicy socjalni, kierują się w swojej codziennej działalności wartością, jaką jest pomoc drugiemu człowiekowi w trudnej sytuacji życiowej.

W strukturach MGOPS od 1997 jest Dom Dziennego Pobytu. Dom jest placówką wsparcia dziennego, dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Kamień Krajeński. Przeciwdziała izolacji społecznej i poczuciu osamotnienia. Umożliwia spędzanie czasu wolnego wśród osób w podobnym wieku i o podobnych potrzebach. Zajęcia prowadzone w domu dziennego pobytu mają na celu podniesienie aktywności zarówno fizycznej jak i psychicznej seniorów. W ramach zajęć organizowane są spotkania okolicznościowe, imprezy kulturalno- rozrywkowe, wycieczki i spotkania świąteczne. Częstym zajęciem jest wykonywanie różnego rodzaju prac ręcznych i dekoracji.

2. Główne problemy społeczne występujące na terenie Gminy Kamień Krajeński

2.1. Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność należy do głównych powodów udzielania pomocy mieszkańcom naszej gminy. Niepełnosprawność stanowi jeden z bardzo poważnych problemów

współczesnego świata. Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczone przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisję w ZUS lub w KRUS. Osoby niepełnosprawne to również inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi. W ustawie o pomocy społecznej nie zdefiniowano niepełnosprawności. Art. 6 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej mówi, że „całkowita niezdolność do pracy- oznacza całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych albo zaliczanie do I lub II grupy inwalidów lub legitymowanie się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych”. Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje również pojęcia długotrwałej lub ciężkiej choroby, a jedynie wymienia ją jako jeden z powodów udzielania pomocy osobom i rodzinom (art.7).

Za niepełnosprawność uznać należy osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnianie, ograniczanie bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Problemy osób niepełnosprawnych wiążą się głównie z ograniczonymi możliwościami, wśród których możemy wyróżnić:

- 1) bariery architektoniczne, które uniemożliwiają prawidłowe funkcjonowanie w życiu codziennym,
- 2) ograniczenia natury finansowej, które wiążą się z brakiem środków finansowych na zakup odpowiedniego sprzętu, który pozwoliłby na większą niezależność od innych osób,
- 3) brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych co utrudnia udział w życiu społecznym i wskazuje na marginalizację i pozostawanie w domu,
- 4) ograniczenia natury psychologicznej, które wiążą się z brakiem właściwej oceny i akceptacji osób niepełnosprawnych wśród społeczeństwa jak i trudności z zaakceptowaniem własnej pozycji przez samych niepełnosprawnych. Na przełomie lat 2018 - 2020 Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności wydał łącznie 427 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia oraz 105 orzeczeń o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia.

Choroba i niepełnosprawność prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej w sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia, rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powodują, że często te osoby stają się głównymi klientami pomocy społecznej.

Tabela 3. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Kamieniu Krajeńskim z powodu ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Długotrwała lub ciężka choroba			
Liczba rodzin	160	148	126
Liczba osób w tych rodzinach	409	372	275
Niepełnosprawność			
Liczba rodzin	98	92	80
Liczba osób w tych rodzinach	238	222	165

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS – 03 MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Analizując dane przedstawione w tabeli można powiedzieć, że liczba osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych korzystających z pomocy maleje. Przypuszcza się, że wynika to z pobierania przez te osoby 500+ świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. W odniesieniu do osób niepełnosprawnych oznacza to odejście od socjalnej izolacji i tworzenie mechanizmów oraz instytucji ułatwiających tej kategorii integrację społeczną w środowisku zamieszkania, w pracy, w społeczeństwie jako całości. Podejmując problem niepełnosprawności w kontekście pracy socjalnej wyrażamy tym samym nasze głębokie przekonanie, że to właśnie pracownicy socjalni stanowią grupę, która z racji swojego przygotowania zawodowego i treści roli zawodowej jest najbardziej kompetentna we wszechstronnym wspomaganie i wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych. Wierzymy, że można dużo zmienić nie tylko poprzez

makrosystemową politykę społeczną ale także na najniższym, bezpośrednim poziomie oddziaływania, przez kontakty i przez współpracę z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami.

2.2. Bezrobocie

Niedostateczna liczba miejsc pracy prowadzi do obniżenia standardu życia i ubożenia społeczeństwa. Utrzymujące się bezrobocie ma negatywny wydźwięk społeczny i wpływa na spowolnienie rozwoju gospodarczego danego regionu, co pociąga za sobą negatywne zjawiska społeczne. Skutkiem bezrobocia jest między innymi dość mocno rozwinięta „szara strefa”, a brak stałej pracy nie wpływa na ograniczenie tego zjawiska. Następstwa bezrobocia dla życia rodzinnego są bardzo różnorodne. Brak pracy może być przyczyną negatywnych zachowań w rodzinie - od przestępczości, po upadek obyczajów i degradacji potrzeb. Oprócz obniżenia dochodów i poziomu życia rodziny dotkniętej bezrobociem, bezrobocie prowadzi również do innych negatywnych zjawisk: niepokój o jutro, konflikty, uzależnienia. Bardzo często osoby z grupy bezrobotnych nie wykazują się aktywnością zmierzającą do podjęcia pracy albo też podejmowane przez nie znikome działania nie dają oczekiwanych rezultatów.

Pozostawanie bez pracy przez długi okres czasu staje się przyczyną dezintegracji rodziny, jej rozpadu jak i może powodować u osób bezrobotnych pewne stany agresji, frustracji, zniechęcenia, apatii, niezadowolenia, itp. Poprzez bezrobocie długoterminowe należy rozumieć pozostanie bez pracy, pomimo woli i chęci jej podjęcia, w czasie dłuższym niż 12 miesięcy przez okres 2 lat. Przyczyną takiej sytuacji jest niemożność znalezienia zatrudnienia przez tych samych ludzi, którzy z czasem stają się ludźmi „marginalnymi”. Długoterminowi bezrobotni, którzy nie mogą znaleźć odpowiedniego zatrudnienia pomimo posiadanych kwalifikacji zawodowych mogą nabierać przekonania, że są ludźmi zbędnymi.

Brak środków finansowych uniemożliwia rodzinom bezrobotnym, ubogim i ich dzieciom wyrwanie się ze środowiska, w którym żyją, co może obniżać możliwości rozwoju fizycznego i intelektualnego dzieci i młodzieży w tych rodzinach. Większość osób bezrobotnych poszukuje pracy z większym lub mniejszym powodzeniem. Barierą w podjęciu zatrudnienia jest - wykształcenie oraz brak dyspozycyjności.

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Kamień Krajeński

Bezrobocie	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Miasto	80	51	85	48	96	66
gmina	225	153	203	127	228	135
Ogółem	305	204	288	175	324	201

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk i analiz powiatowego urzędu pracy w Sępólnie Krajeńskim

Jak wynika z powyższych danych liczba osób bezrobotnych wzrasta.

Uzupełnieniem powyższych danych jest tabela z informacją na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018 – 2020 w powiecie sępoleńskim, na tle województwie kujawsko – pomorskim i w kraju.

Tabela 5. Szacunkowa stopa bezrobocia powiatu sępoleńskiego w porównaniu z Województwem i Polską

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Stopa bezrobocia w powiecie sępoleńskim (w %)	12,8	11,6	12,3
Stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim (w %)	8,8	7,9	8,9
Stopa bezrobocia w kraju (w %)	5,8	5,2	6,2

Źródło: Dane z PUP Sępólno oraz ze strony https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kamien_Krajenski

Analizując strukturę bezrobocia można zauważyć wzrost stopy bezrobocia na terenie naszego powiatu. Obowiązkiem samorządu gminnego jest przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Kamień Krajeński we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Sępólnie Krajeńskim prowadzi działania aktywizujące osoby bezrobotne:

- roboty publiczne
- prace interwencyjne
- prace społecznie użyteczne

Ciekawym zjawiskiem, o którym warto wspomnieć jest również ukryte bezrobocie. Praca w „szarej strefie” ma z natury charakter „doraźny, czasowy, incydentalny” choć niejednokrotnie czas jej wykonywania ulega znacznemu wydłużeniu. Co ważne przynosi ona pewien dochód osobom pracującym i aktywizuje co najmniej czasowo ludzi bezrobotnych, zdolnych do pracy i umożliwia uzyskanie dodatkowych dochodów osób już zatrudnionych w sferze pracy nierejestrowanej.

Stworzenie systemu zapobiegania długotrwałemu bezrobociu i zabezpieczenia mieszkańców przed jego skutkami jest jednym z głównych problemów jakie występują na terenie gminy. Tylko opracowanie systemowych rozwiązań w zakresie różnych form aktywizacji zawodowej ludności pozostającej bez pracy oraz tworzenie miejsc pracy, umożliwić może poprawę sytuacji na tym polu działania.

2.3. Ubóstwo

Nie istnieje jednoznaczna definicja ubóstwa. Można przyjąć, że ubogim można nazwać kogoś, kto nie może zaspokoić swoich podstawowych potrzeb, a w określonych społecznościach są uznawane za elementarne. Najczęściej ubóstwo dotyka ludzi, których sytuacja wskazuje na niezaspokojenie większości podstawowych potrzeb życiowych (tj. wyżywienie, ubranie, mieszkanie, utrzymanie zdrowia, bezpieczeństwo), a także potrzeb ponadpodstawowych (tj. dostęp do oświaty poprzez uzyskanie wykształcenia, dostęp do kultury i uczestnictwa w życiu kulturalnym etc.). Przyczyny, które stymulują powstawanie ubóstwa to m.in. nasilające się bezrobocie, zbyt niskie płace, samotne macierzyństwo, rozpad rodziny, wielodzietność, uchylanie się od podjęcia pracy, uzależnienia, niepełnosprawność. Ustawa o pomocy społecznej nie definiuje ubóstwa, ale przyjmuje się, iż ubogimi są osoby lub rodziny, których dochód jest niższy lub równy – określonemu w ustawie o pomocy społecznej – dochodowi uprawniającej do bezzwrotnej pomocy finansowej oraz bezpłatnych świadczeń w tym: posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, praca socjalna lub pobyt w domu pomocy społecznej. Dochód ten uprawnia do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i bardzo niebezpiecznym zjawiskiem społecznym, które może dotknąć społeczeństwo. Ubóstwo zmniejsza popyt na towary hamując rozwój gospodarczy, uniemożliwia lub znacznie ogranicza dostęp do zdobycia wykształcenia i zachowania dobrego stanu zdrowia, przyczynia się do wzrostu przestępczości, sprzyja powstawaniu patologii społecznych. Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Zmniejszenie rozmiarów ubóstwa wymaga ogromnych nakładów nie tylko finansowych, ale również i społecznych. Rolą państwa powinna być polityka, dążąca do zminimalizowania rozmiarów ubóstwa, zapobiegania pogłębiającej się patologii życia społecznego, poprzez włączanie do niej organów władzy samorządowej oraz innych jednostek, w tym organizacji pozarządowych. Wówczas wspólne działania mogą doprowadzić do zmniejszania rozmiarów biedy w Polsce i skutecznie walczyć z tym zjawiskiem. Walka z bezrobociem, a zarazem programy rządowe – interwencja państwa, mogą zmniejszyć strefę ubóstwa.

Tabela 6. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Kamieniu Krajeńskim z powodu ubóstwa

Ubóstwo	2018	2019	2020
Liczba rodzin	84	64	57
Liczba osób w tych rodzinach	265	173	131

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS - 03 MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Z danych w tabeli wynika, że liczba osób korzystających z powodu ubóstwa maleje.

2.4. Problemy osób starszych

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym człowiekiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Obecnie starość postrzegana jest jako okres izolacji, samotności, braku czasu i zyczliwości, oraz postępującego uzależnienia od otoczenia.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były ich pozbawione, MGOPS udziela usług opiekuńczych. Do realizacji tego zadania ośrodek zatrudnia opiekunki środowiskowe, które świadczą usługi w miejscu zamieszkania osób potrzebujących wsparcia w zakresie: zapewnienia opieki pielęgnacyjnej i higienicznej osobom starszym, pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb dnia codziennego, tj. pomoc w przygotowaniu posiłków, sprzątania mieszkania, zakupów artykułów spożywczych, pomocy w kontaktach z lekarzem rodzinnym, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspakajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Tabela 7. Udzielone świadczenia przez MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Usługi opiekuńcze	2018	2019	2020
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	39	38	35
Liczba świadczeń	15765	11969	13640
Kwota świadczeń w zł	204.331,00	155.366,00	237.851,00
Liczba rodzin	36	36	33
Liczba osób w rodzinach	45	42	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS – 03 MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Z tabeli wynika, że pomimo zmniejszającej się liczby świadczeniobiorców, to wymagają oni większej ilości świadczeń.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Obowiązani do wnoszenia opłat są:

- 1) mieszkaniec domu,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Tabela 8. Liczba beneficjentów umieszczonych w DPS za których MGOPS w Kamieniu Krajeńskim ponosi odpłatność

DPS	2018	2019	2020
Liczba osób	4	6	7
Liczba świadczeń	48	56	77
Kwota świadczeń	112.531,00	153.669,00	220.386,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS - 03 MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Dane zawarte w tabeli pokazują, że ilość osób umieszczanych w domach pomocy wzrasta.

Jedną z ważnych potrzeb osoby starszej jest dobry stan zdrowia, pod względem fizycznym jak i psychicznym. Aby ten stan utrzymać, potrzebna jest profilaktyka starości, dostępność do świadczeń służby zdrowia, leczenie i rehabilitacja, ważne są dobre warunki w środowisku zamieszkania i więzi społeczne. Dlatego tak ważne jest organizowanie mu czasu wolnego. Odpowiedni dobór zajęć może przyczynić się do poprawy sprawności fizycznej i intelektualnej. Aktywna starość jest jeszcze czymś nowym w polskich warunkach. Nadal jako społeczeństwo ulegamy stereotypom - osoby starszej, schorowanej, samotnej, nieaktywnej. To się powoli zmienia, przede wszystkim dzięki przykładom osób starszych, które aktywnie uczestniczą w życiu społecznym, gospodarczym czy politycznym. Dużą rolę w tym zakresie może odegrać Gmina, która może stworzyć: Klub Seniora czy Rodzinne Domy Pomocy Społecznej. Stworzenie Rodzinnych Domów Pomocy ma zapobiec umieszczeniu osób w Domach Pomocy Społecznej. Zabezpieczyć ich przed traumą, osamotnieniem.

Na terenie naszej gminy funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu. Został on utworzony Uchwałą Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim w 1997 roku. Dom Dziennego Pobytu jest instytucją wspierającą osoby starsze i samotne, zachęcającą do aktywności, przywracającą motywację do przebywania wśród ludzi. Zakres usług

świadczonych przez Dom Dziennego Pobytu obejmuje w szczególności: aktywizację fizyczną i umysłową seniorów, zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, terapię zajęciową.

2.5. Przemoc w rodzinie

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy potrzeba jest podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kamień Krajeński zajmuje się powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład wchodzi przedstawiciele:

jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Policji,

Prokuratury Rejonowej w Tucholi,

oświaty,

ochrony zdrowia,

organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie gminy Kamień Krajeński mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Skalę problemu przemocy domowej na terenie gminy Kamień Krajeński obrazują dane statystyczne Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kamieniu Krajeńskim.

Tabela 9. Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmiot je zakładający

Podmiot zakładający „Niebieskie Karty”	Ilość założonych „ Niebieskich Kart”		
	2018	2019	2020
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim	5	1	4
Policja	17	11	14
Oświata	1	2	1
Ochrona zdrowia	0	0	0
Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kamieniu Krajeńskim	1	0	2
Łącznie	24	14	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kamieniu Krajeńskim.

Wzrost ilości wszczętych procedur „Niebieska Karta” to również wynik większej świadomości społeczeństwa o konieczności zgłaszania aktów przemocy oraz koordynacji działania służb. Każda wszczęta procedura ma swoją kontynuację w pracy indywidualnej z osobami doświadczającymi przemocy, ale również z osobami stosującymi przemoc w czasie tzw. grup roboczych.

Zjawisko przemocy w rodzinie wbrew powszechnie panującym opiniom nie dotyczy wyłącznie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających z pomocy społecznej, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Problem przemocy w rodzinach.

Rok	Liczba Niebieskich Kart	W tym rodziny objęte pomocą społeczną
2018	24	8

2019	14	5
2020	21	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kamieniu Krajeńskim.

W 2020 roku GZI przyjął 21 NK. Członkowie Zespołu i grup roboczych spotykali się 39 razy na spotkaniach grup roboczych. Skład członków grupy roboczej był ruchomy i zależał od sytuacji rodziny. Ustalano dla każdej z rodzin indywidualny plan pomocy rodzinie, w tym porady prawne, psychologiczne, socjalne. Ponadto sporządzono 8 wniosków do MGKRPA. Zespół z art. 207 kodeksu karnego zawiadamia Prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z przemocą i znęcaniem się nad rodziną. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy mają możliwość uczestniczenia w programach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy organizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Więcborku, oraz korzystania z pomocy psychologa i specjalisty terapii uzależnień.

2.6. Uzależnienia

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomani należy do zadań własnych gminy.

W planowaniu i prowadzeniu działań bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanych nimi. W gminie Kamień Krajeński działania te wyznaczane są w ramach programu Miejsko - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych t.j. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Tabela 11. Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kamień Krajeński 2018 – 2020

Rok	2018	2019	2020
Liczba członków MGKRPA	5	5	5
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, w stosunku do których prowadzone są działania przez MGKRPA	28	38	42
Liczba osób uzależnionych, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu o leczenie odwykowe	5	6	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGKRPA w Kamieniu Kraj.

Z powyższej tabeli wynika, że zwiększa się ilość osób objętych działaniami MGKRPA, jak też zwiększa się ilość wniosków, z którymi Komisja występuje do Sądu o leczenie odwykowe.

2.7. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Rodzina stanowi podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia. To dzięki rodzinie młody człowiek wkracza w dorosłe życie, a wartości wyniesione z domu są dla niego punktem odniesienia w dorosłym życiu. Pomaga ona odnaleźć się człowiekowi w świecie społecznym, pomaga mu ukształtować własną osobowość.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest często wynikiem ubóstwa, bezrobocia, braku wsparcia ze strony innych osób (drugi rodzic, dziadkowie) w wychowaniu dziecka, trudności w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem, zwłaszcza w okresie ferii, wakacji. Bezradność wynika także również często z choroby rodziców zarówno psychicznej, jak i fizycznej – ograniczającej możliwości właściwej opieki i wychowania dziecka, uzależnień rodziców, niedojrzałości związanej z wczesnym macierzyństwem, zwłaszcza w przypadku osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, które nie wyniosły właściwych wzorców z domu rodzinnego.

Mając świadomość, że nic nie jest w stanie zastąpić wychowania we własnej rodzinie należy położyć szczególny nacisk na wsparcie rodzin w środowisku lokalnym i przez to zapobiec negatywnym skutkom dysfunkcyjności rodzin.

Uchwałą nr XIX/134/2020 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 25.06.2020 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022. Założeniem programu jest wspieranie rodziny w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Zadanie to realizowane jest przez zatrudnionego w ośrodku asystenta rodziny. Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 12. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny

Rok	2018	2019	2020
Liczba rodzin	15	7	12
Liczba dzieci w rodzinach	38	13	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Na przestrzeni analizowanych lat dostrzegalna jest zmienna liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

W przypadku gdy rodzice, pomimo wsparcia asystenta, nie zapewniają dzieciom odpowiedniej opieki i wychowania, sąd kieruje dzieci do jednej z form pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania tym dzieciom. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki:

- 10 % - wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy
- 30 % - wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy
- 50 % - wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy.

Tabela 13. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Rok	2018	2019	2020
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	5	8	13
Liczba dzieci w placówkach	6	6	5
Kwota odpłatności w złotych	142126,93 zł	141.621,89 zł	155.349,67 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS

Jak wynika z powyższych danych zwiększa się liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną.

2.8. Współpraca z instytucjami i organizacjami

W związku z realizacją zadań MGOPS współpracuje z instytucjami i organizacjami, stowarzyszeniami takimi jak:

Sąd – współpraca z kuratorami sądowymi w ramach pracy socjalnej nad indywidualnym przypadkiem szczególnie w rodzinach objętych kuratelą. Współpraca z komornikiem Sądu Rejonowego w sprawach potrąceń alimentacyjnych z wypłat zasiłków;

Prokuratura – występowanie z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawach związanych z przemocą, współdziałanie w zakresie Zespołu Interdyscyplinarnego;

Policja – współdziałanie z dzielnicowymi, którzy towarzyszą pracownikom socjalnym podczas przeprowadzania wywiadów w trudnych środowiskach, wieczornych odwiedzinach środowisk objętych nadzorem, wymiana informacji, współdziałanie przy procedurze Niebieska Karta, przeciwdziałanie przemocy, praca w grupach roboczych w ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego;

Powiatowy Urząd Pracy – uzyskiwanie informacji o ofertach pracy, wymiana informacji na temat dłużników alimentacyjnych, aktywizacja zawodowa tych osób, współpraca w zakresie realizacji prac społecznie – użytecznych;

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – współpraca w zakresie ustalania uprawnień do składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowych;

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekaniu o Niepełnosprawności – kierowanie niepełnosprawnych podopiecznych do Zespołu w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności,;

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – przekazywanie informacji dotyczącej przyznania zasiłku opiekuńczego;

Urząd Miejski – wymiana informacji dotyczącej ewidencji ludności, współpraca z komisją społeczną, mieszkaniową, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Jednostki pomocnicze Rady Miejskiej – współpraca z sołtysami;

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – wymiana informacji na temat zaległości w opłatach;

Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – z terenu Polski – przekazywanie wywiadów środowiskowych u osób zobowiązanych do alimentacji, dokumentacji osób kierowanych do domów pomocy społecznej, wymiana informacji na temat osób ubiegających się o pomoc;

Domy Dziecka – współpraca pracowników socjalnych i asystentów rodziny z pracownikami Domu w kontekście pomocy rodzinie biologicznej w odzyskaniu dziecka lub znalezienia rodziny zastępczej;

Szkoły, Przedszkola – współpraca z pedagogiem, podejmowanie wspólnych działań w rodzinach dysfunkcyjnych, wymiana informacji o trudnej sytuacji domowej uczniów i potrzebie dożywiania w szkołach;

Przychodnie, szpitale – współpraca w indywidualnych sprawach dotyczących podopiecznych, ścisła współpraca z pielęgniarką środowiskową, kierowanie podopiecznych na oddział leczenia uzależnień;

Parafie – współpraca w sprawie pochówku osób zmarłych, klientów Ośrodka;

Grupy Wsparcia – współpraca w zakresie aktywizacji osób z problemami alkoholowymi do rozwiązywania swoich problemów życiowych;

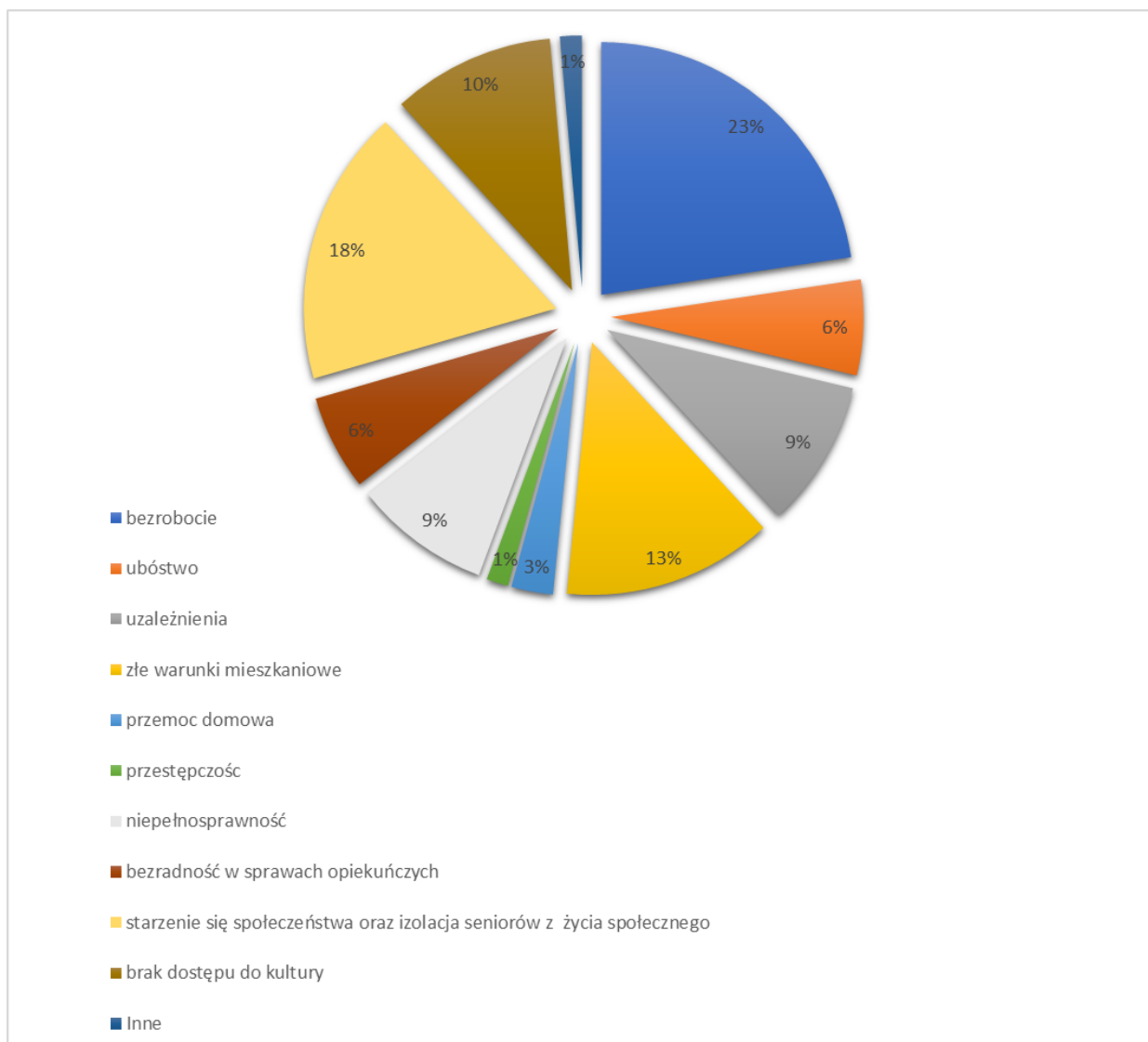
Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury – współpraca przy organizacji imprez na rzecz mieszkańców gminy.

2.9. Wyniki badań ankietowych „ Problemy społeczne na terenie gminy Kamień Krajeński ”.

Ankieta przeprowadzona w trakcie prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021 – 2027. Przeprowadzona została w wersji on – line (ogłoszenie i link na stronie MGOPS Kamień Kraj.) oraz papierowej (możliwość wypełnienia w UM Kamień Kraj. oraz w MGOPS Kamień Kraj. jak też rozpowszechniana była przez pracowników MGOPS). W badaniu ankietowym wzięło udział 305 osób. Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji w gminie Kamień Krajeński posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. Wśród ankietowanych osób na terenie gminy Kamień Krajeński płęć żeńska jest grupą dominującą. Wśród nich najwięcej zapytanych mieściła się w przedziale wiekowym od 26 do 45 lat, następnie w przedziale od 46 lat do 60 lat i najmniejszymi grupami to: od 61 lat i więcej oraz od 18 do 25 lat. Zdecydowaną większość stanowią osoby pracujące oraz osoby, które posiadają wykształcenie średnie. Natomiast najmniej liczna grupa osób ankietowanych to osoby posiadające wykształcenie podstawowe oraz uczniowie bądź studenci. Na 305 osób zapytanych większość stanowią mieszkańcy miasta tj. 55%, a mieszkańcy wsi to 45%.

Poniżej w formie wykresów, przedstawiono analizę odpowiedzi na pytania oraz ocenę mieszkańców i ich uwagi.

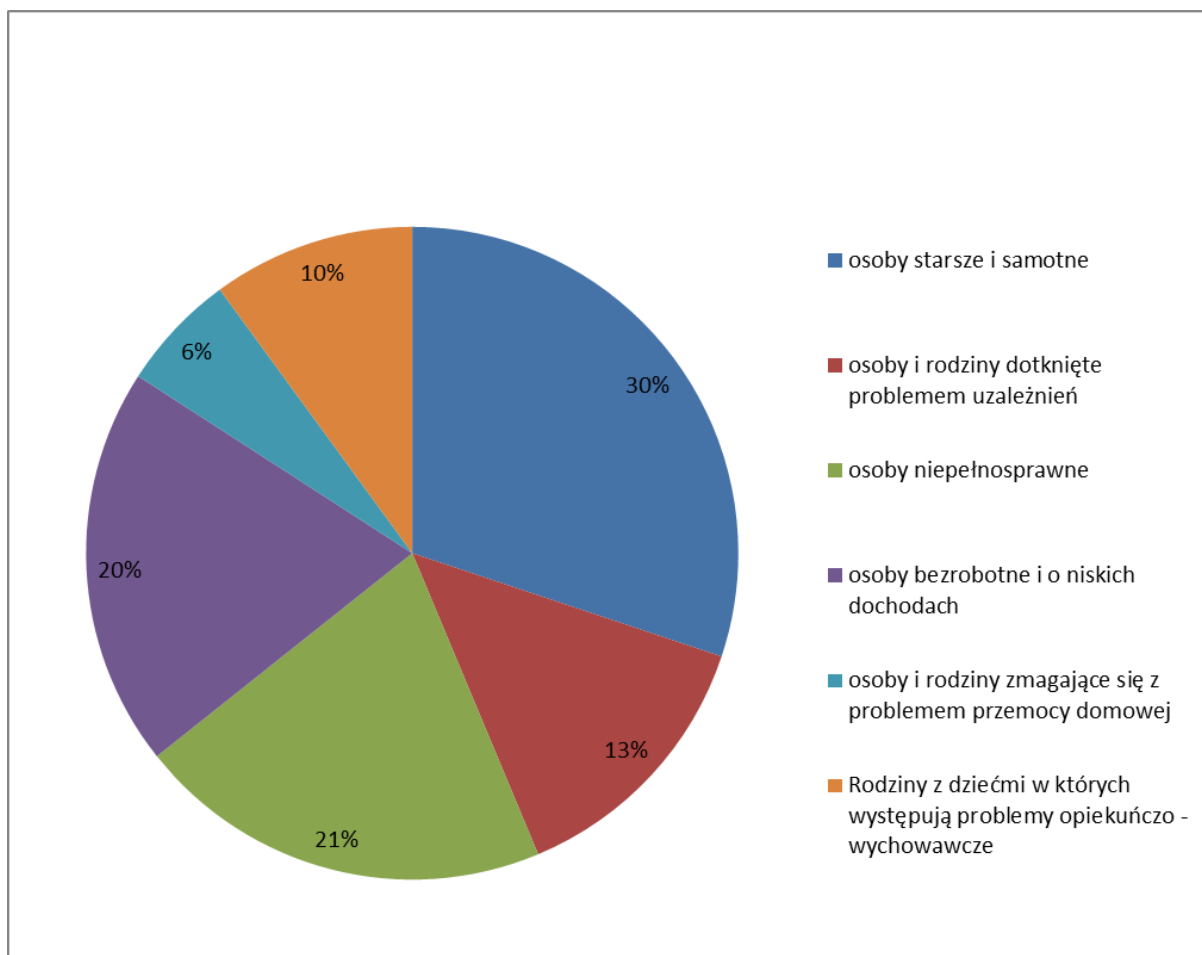
Wykres 1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy Kamień Krajeński?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Za największy problem społeczny ankietowani uznali w 23% bezrobocie. Kolejnymi ważnymi problemami wskazanymi jest starzenie się społeczeństwa oraz izolacja seniorów z życia społecznego, tak odpowiedziało 18% ankietowanych oraz złe warunki mieszkaniowe – 13%, brak dostępu do kultury – 10%. Ponadto po 9% respondentów zwróciło uwagę na problem niepełnosprawności i uzależnienia. Najmniejsza grupa ankietowanych wskazała ubóstwo (6%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (6%), przemoc domowa (3%), przestępczość (1%).

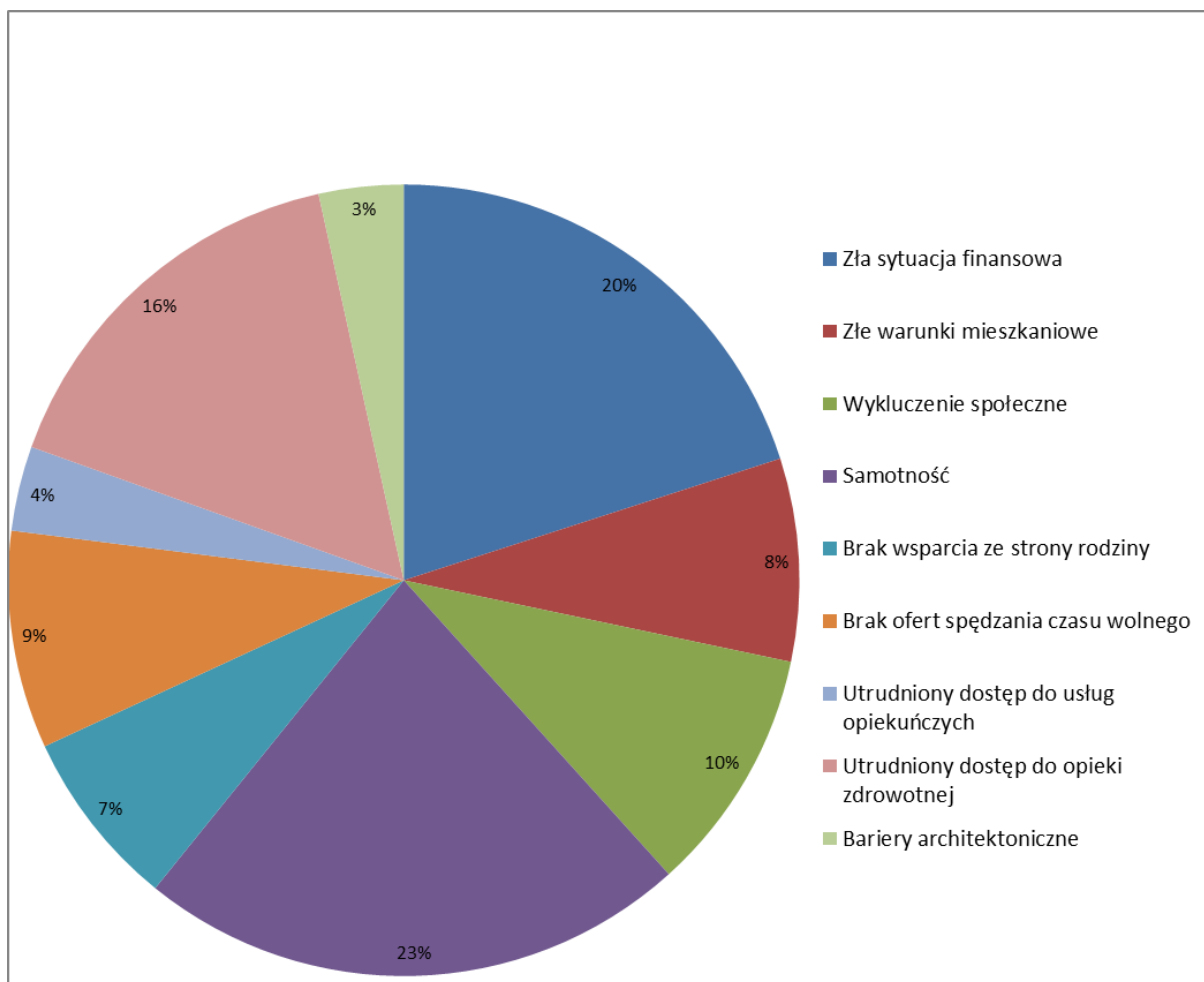
Wykres 2. Jaka grupa społeczna wśród mieszkańców gminy Pana/Pani zdaniem jest najbardziej narażona na wykluczenie społeczne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

W opinii 30 % badanych narażone na wykluczenie społeczne są osoby starsze i samotne. Kolejnymi wskazanymi grupami są osoby niepełnosprawne i osoby bezrobotne o niskich dochodach – tak odpowiedziało 21% oraz 20% respondentów. Za najmniej narażone na wykluczenie społeczne uznano w 13% rodziny z dziećmi, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz w 6% osoby i rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej.

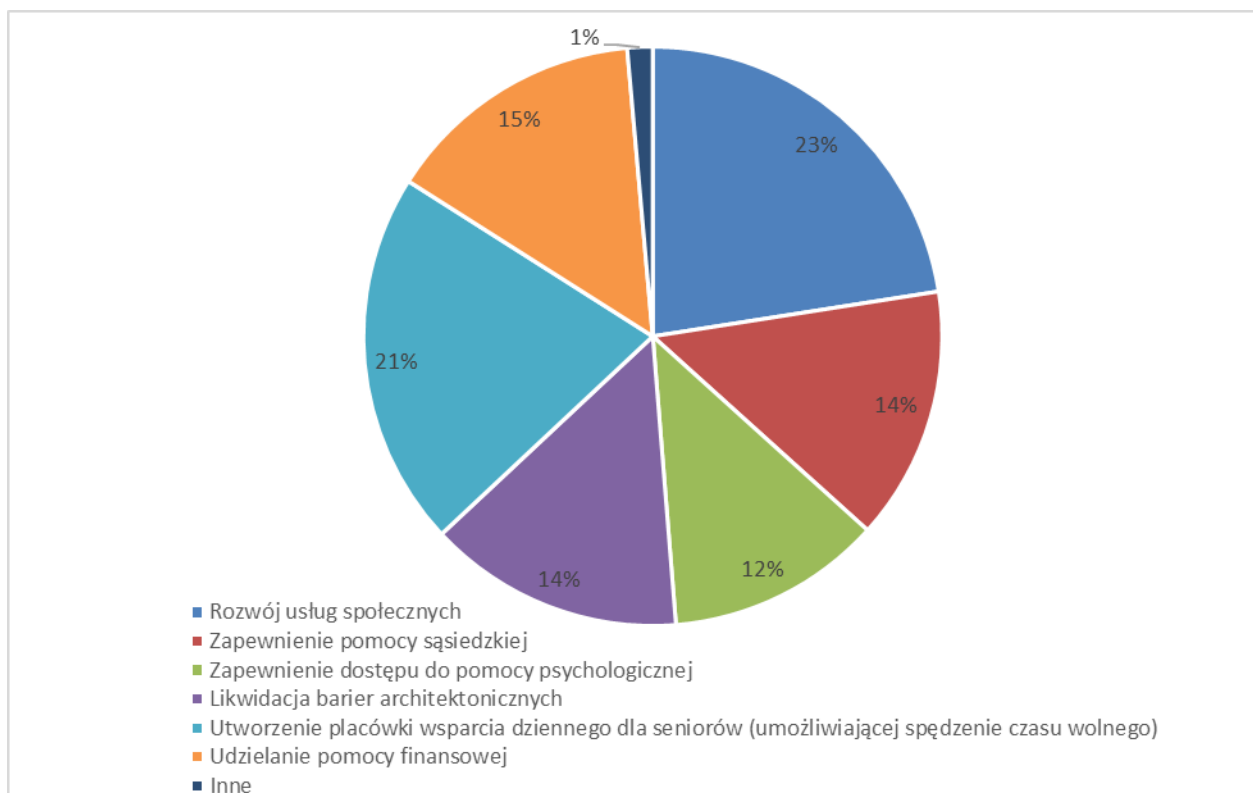
Wykres 3. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się najczęściej osoby starsze na terenie gminy Kamień Krajeński?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Według 23% ankietowanych problemem głównym osób starszych jest samotność, natomiast według 20% zła sytuacja finansowa. 16% respondentów uważa, że utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej. Podobna ilość ankietowanych wymienia kolejno następujące problemy: wykluczenie społeczne – 10%, brak ofert spędzania czasu wolnego – 9%, złe warunki mieszkaniowe – 8%, brak wsparcia ze strony rodziny – 7%. Ponadto tylko 4% wskazuje utrudniony dostęp do usług opiekuńczych oraz 3 % bariery architektoniczne.

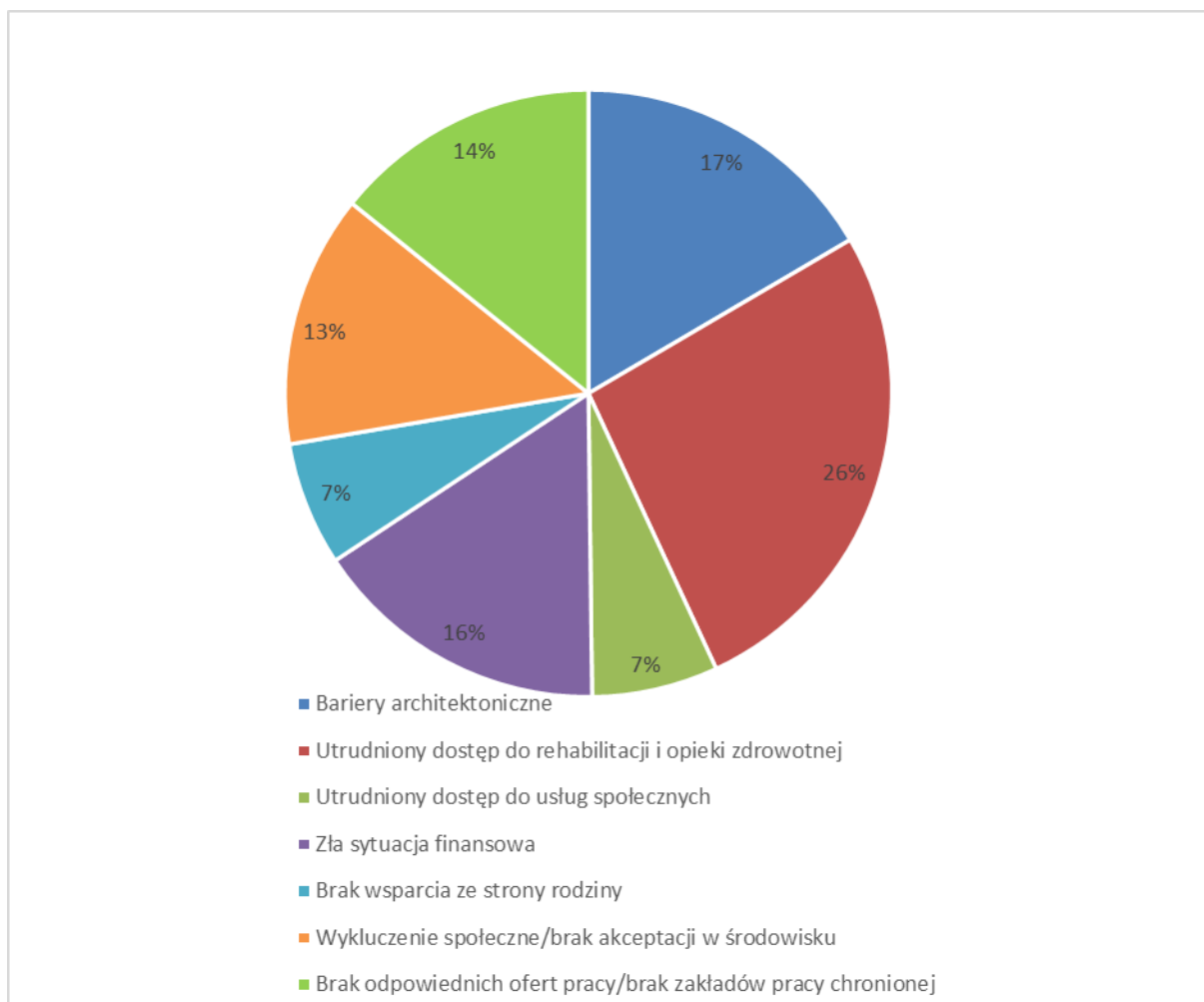
Wykres 4. Jakiej sytuacji należy podjąć działania w gminie w celu poprawy sytuacji osób starszych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Jako najważniejsze działanie prowadzące do poprawy sytuacji osób starszych ankietowani w 23 % wskazali rozwój usług społecznych oraz w 21% utworzenie placówki wsparcia dziennego dla seniorów (umożliwiającej spędzenie czasu wolnego). Kolejnymi działaniami jakie wskazano są: udzielanie pomocy finansowej – 15%, likwidacja barier architektonicznych i zapewnienie pomocy sąsiedzkiej po 14%, zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej – 12%.

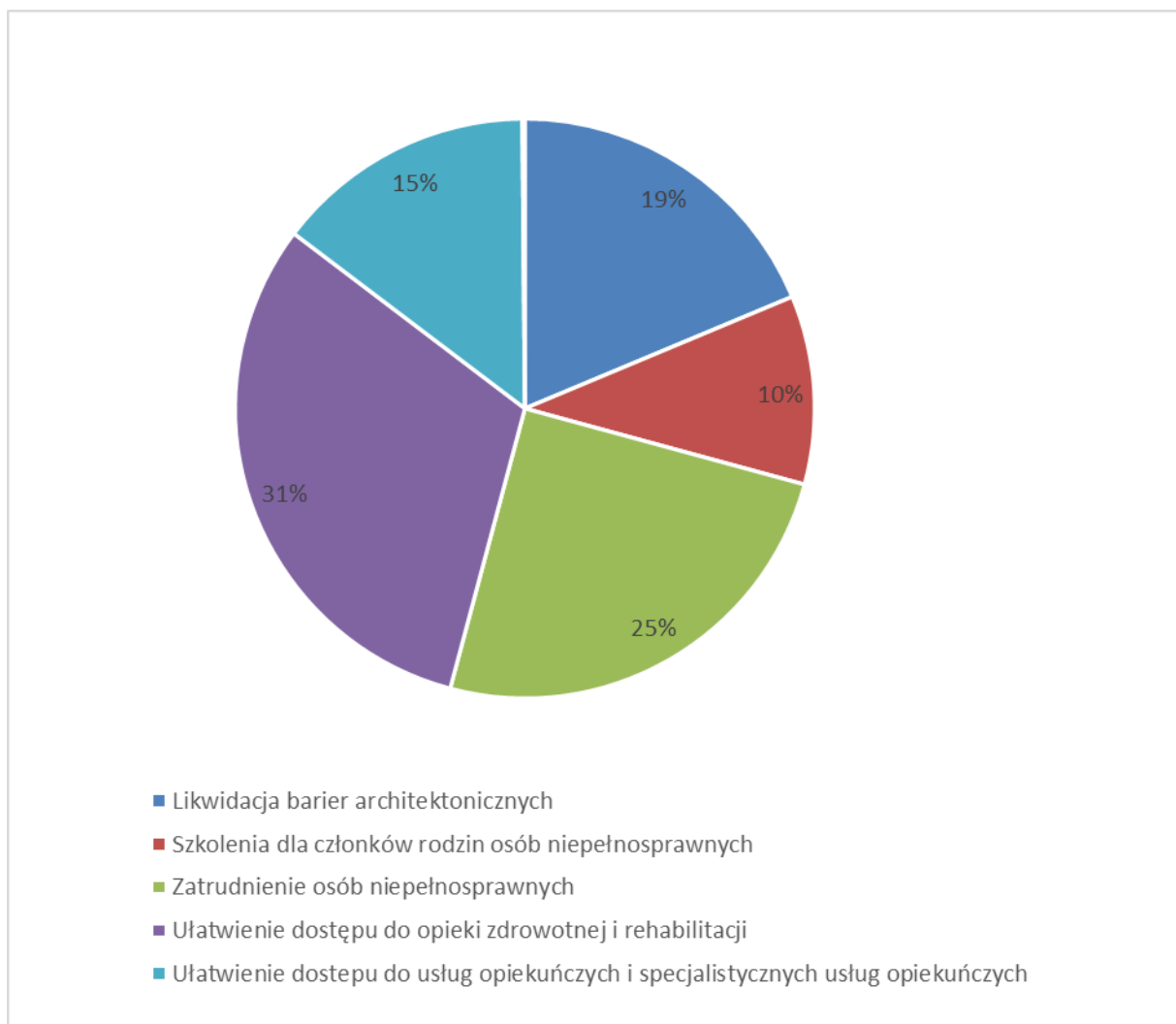
Wykres 5. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się najczęściej osoby niepełnosprawne na terenie gminy Kamień Krajeński.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Jako główny problem, z którymi muszą borykać się osoby niepełnosprawne to utrudniony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej tak odpowiedziało 26% ankietowanych osób. Kolejnymi czynnikami, które wskazano to bariery architektoniczne – 17%, zła sytuacja finansowa – 16%, brak odpowiednich ofert pracy/brak zakładów pracy chronionej – 14% i wykluczenie społeczne – 13%. Równy po 7% osób ankietowanych uznało, że brak wsparcia ze strony rodziny i utrudniony dostęp do usług opiekuńczych.

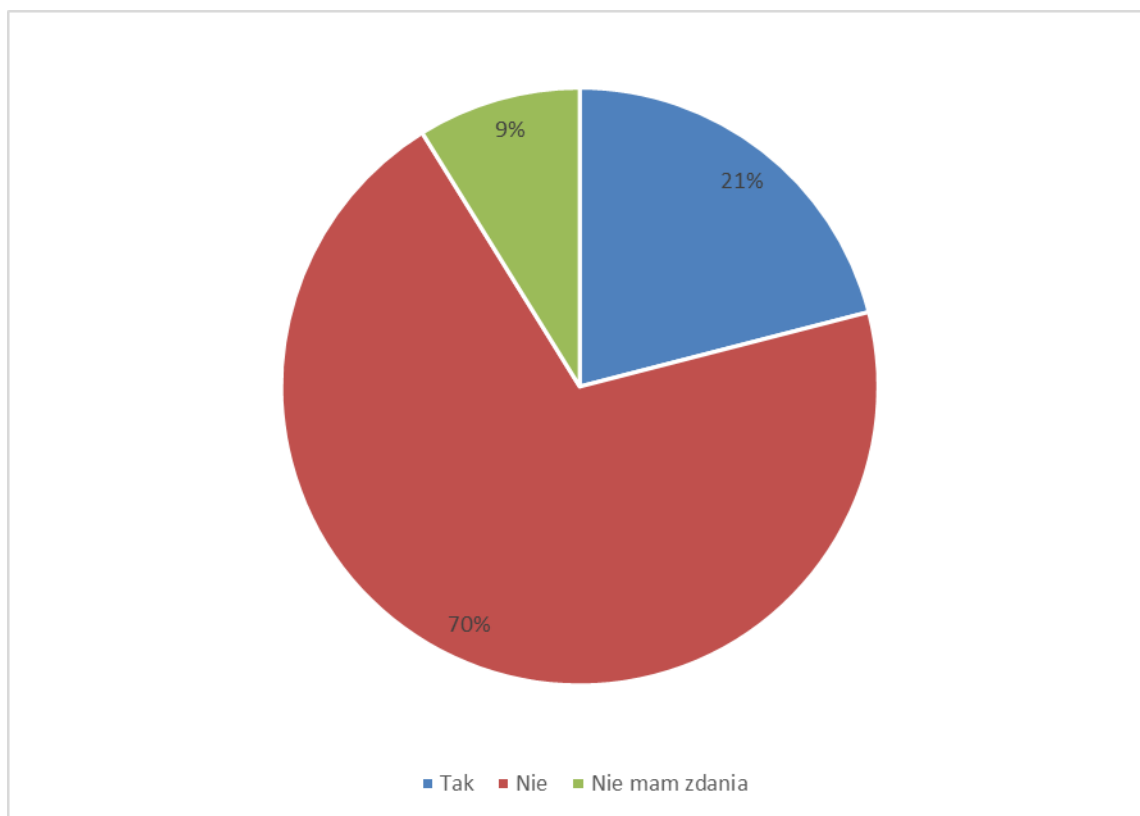
Wykres 6. Jakiego Pana/Pani zdaniem należy podejmować działania, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Według 31% respondentów aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania należy ułatwić dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji, natomiast według 25% zatrudnić osoby niepełnosprawne. 19% ankietowanych osób twierdzi, że likwidacja barier architektonicznych byłaby pomocna w tym względzie. Jako kolejne działania wymieniono: ułatwienie dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych – 15% oraz szkolenia dla członków rodzin osób niepełnosprawnych – 10%.

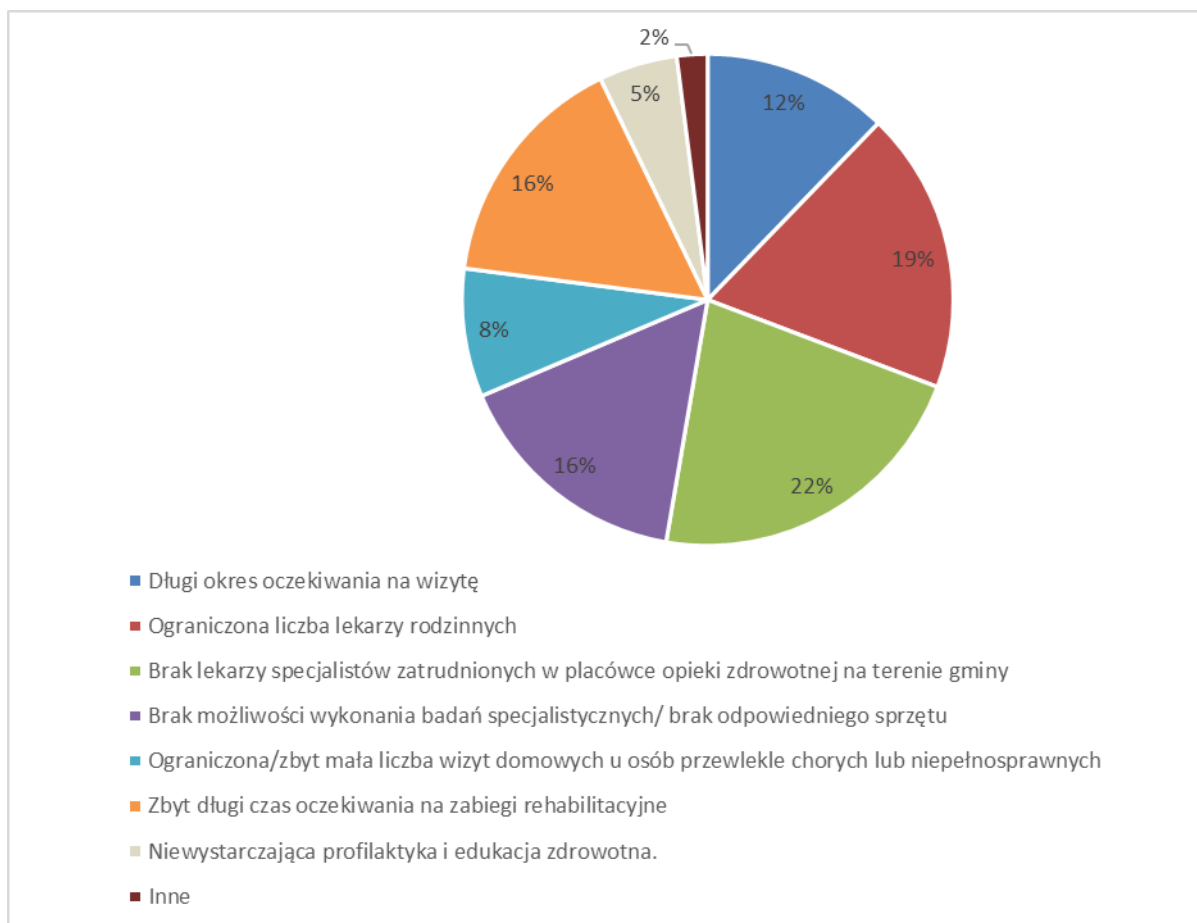
Wykres 7. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Kamień Krajeński jest wystarczający?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Zdecydowana większość ankietowanych, aż 70% wskazała, że dostęp do placówek opieki zdrowotnej jest niewystarczający. 21 % odpowiedziało, że nie ma zdania w tej kwestii a zaledwie 9% osób stwierdziło, że dostęp do ww placówek jest wystarczający .

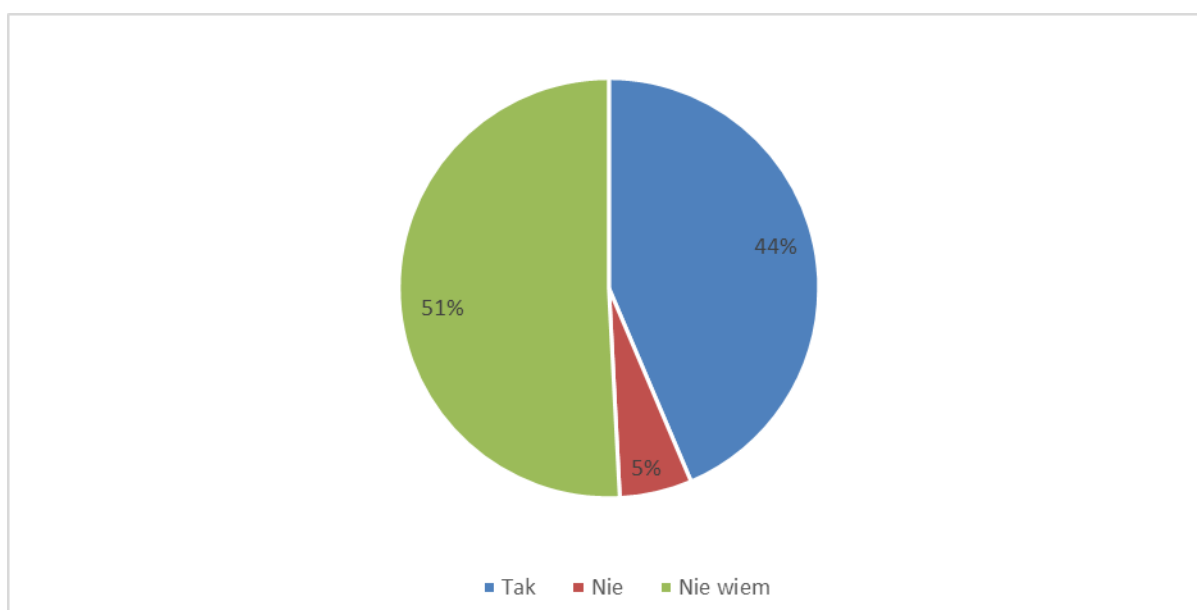
Wykres 8. Jakie problemy w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Z analizy kolejnego pytania, wynika że większość badanych respondentów uważa, iż w obszarze opieki zdrowotnej najważniejszym problemem jest brak lekarzy specjalistów zatrudnionych w placówce opieki zdrowotnej na terenie gminy – 22% oraz ograniczona liczba lekarzy rodzinnych – 19%. Następnie wymieniono po równo w 16% brak możliwości wykonania badań specjalistycznych/brak odpowiedniego sprzętu oraz zbyt długi czas oczekiwania na rehabilitację. Średnio 12 % osób ankietowanych uznało jako problem w powyższej kwestii długi okres oczekiwania na wizytę, natomiast najmniej osób wskazało ograniczoną/zbyt małą liczbę wizyt domowych u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych, a także niewystarczającą profilaktykę i edukację zdrowotną – 5%.

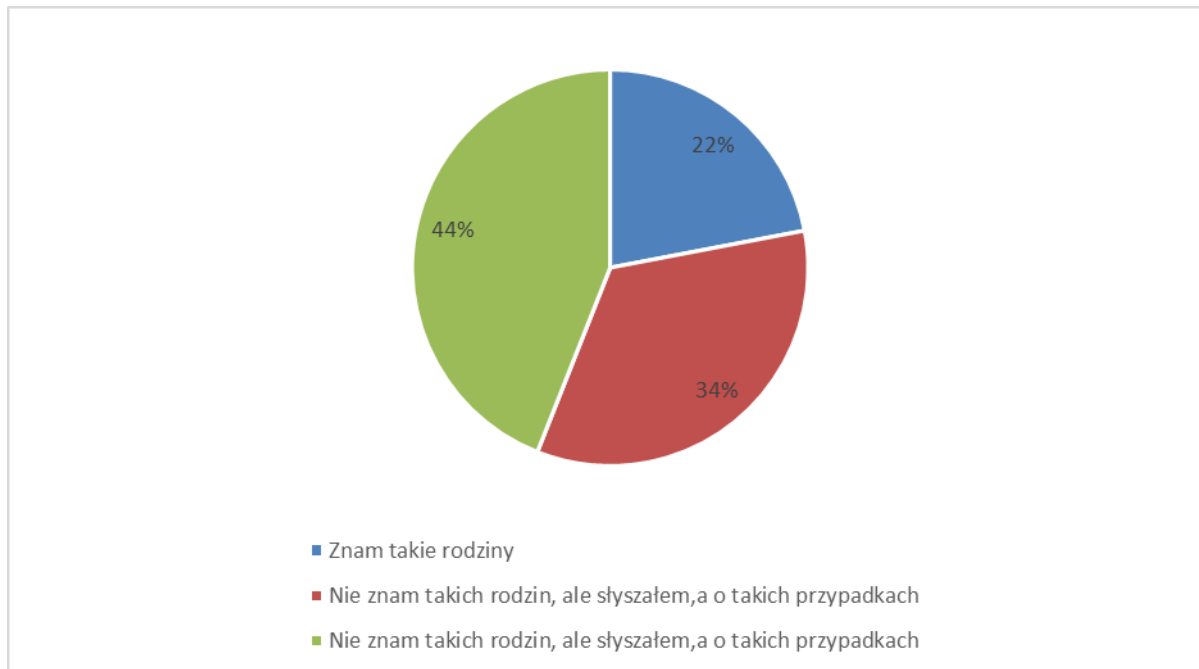
Wykres 9. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Aż 51% respondentów stwierdziło, że nie wie czy istnieje zjawisko przemocy domowej na terenie naszej gminy, natomiast 44 % uważa, że takie zjawisko występuje. Tylko 5 % odpowiedziało zdecydowanie, że nie.

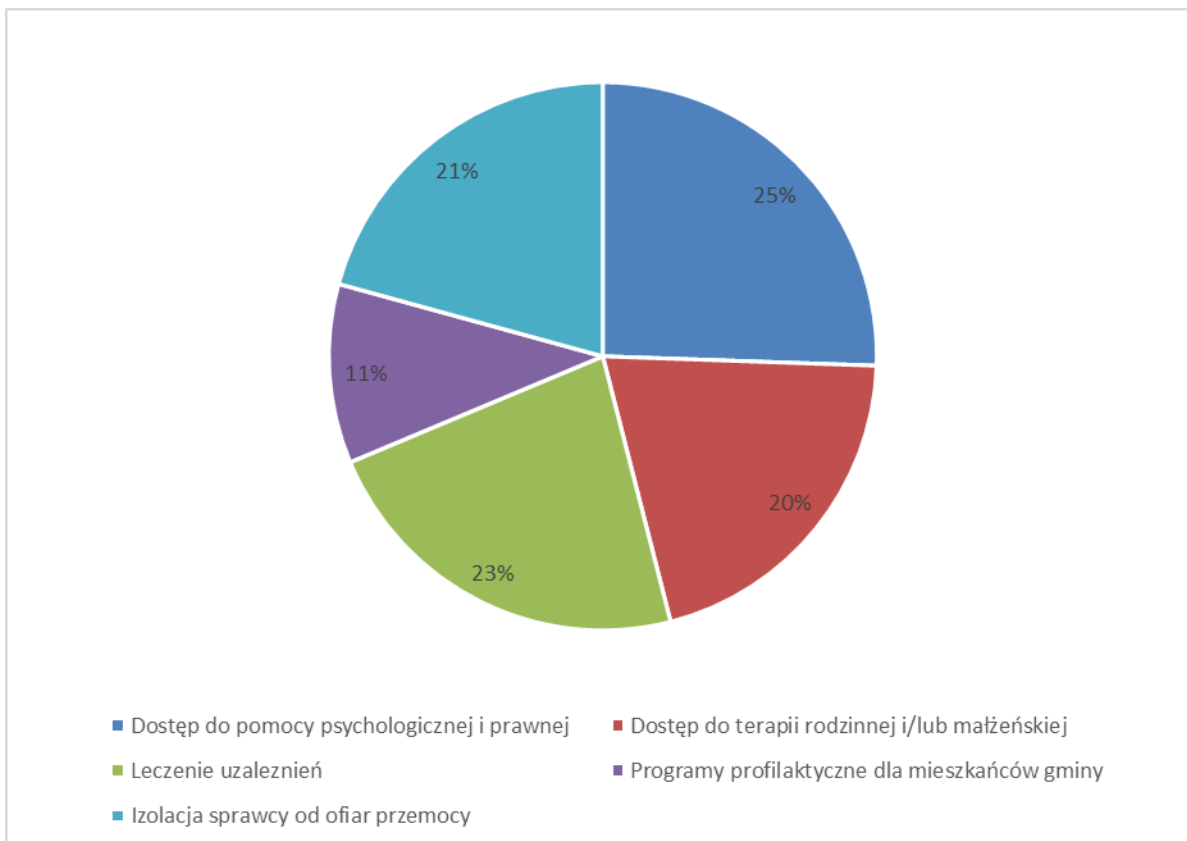
Wykres 10. Czy zna Pan/ Pani rodziny z terenu naszej gminy, w których występuje problem przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

W odniesieniu do problemu występowania przemocy domowej, 44 % osób twierdzi, że nie zna takich rodzin ale słyszało o takich przypadkach. Nieco mniejsza grupa (34%) wskazała, że nie zna rodzin, w których występuje problem przemocy domowej. Najmniejsza ilość (22%) zna rodziny z takim problemem.

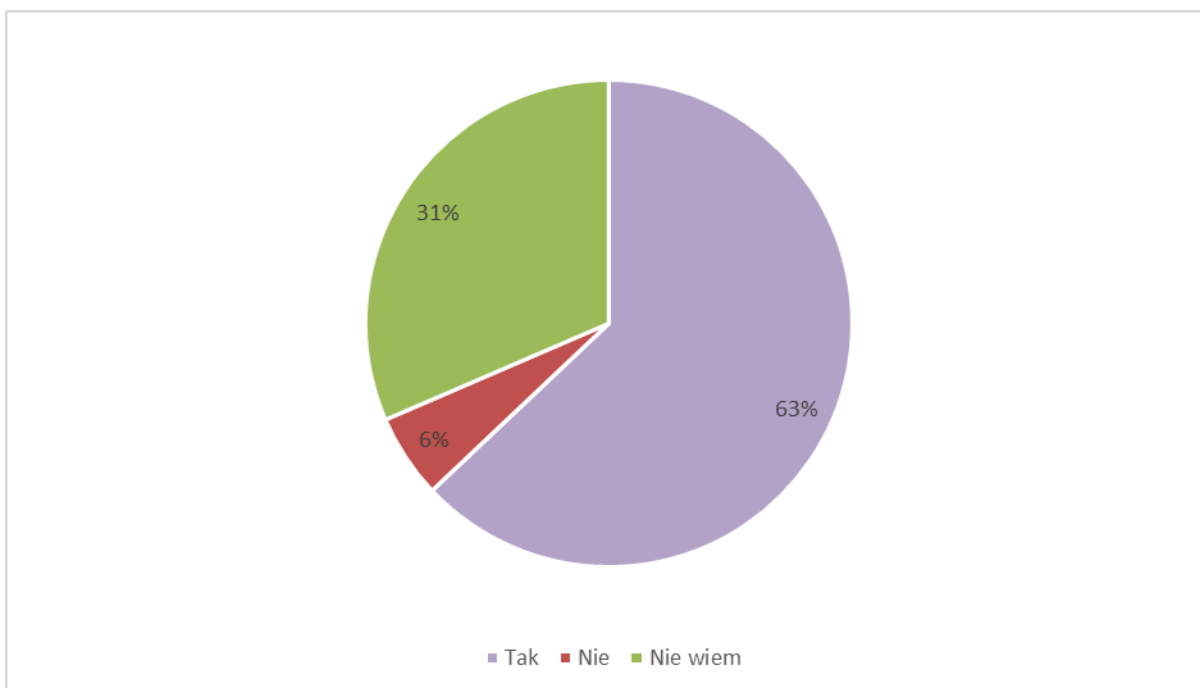
Wykres 11. Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny zostać podjęte, aby pomóc osobom doznającym przemocy w rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Zdaniem 25% respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemom przemocy domowej, należałoby świadczyć pomoc psychologiczną i prawną. Według 23% i 21% osób ankietowanych, kolejnymi działaniami pomocowymi w przeciwdziałaniu przemocy, powinno być leczenie uzależnień i izolacja sprawców od ofiar przemocy. 11% respondentów twierdzi, że należałoby wdrażać programy profilaktyczne.

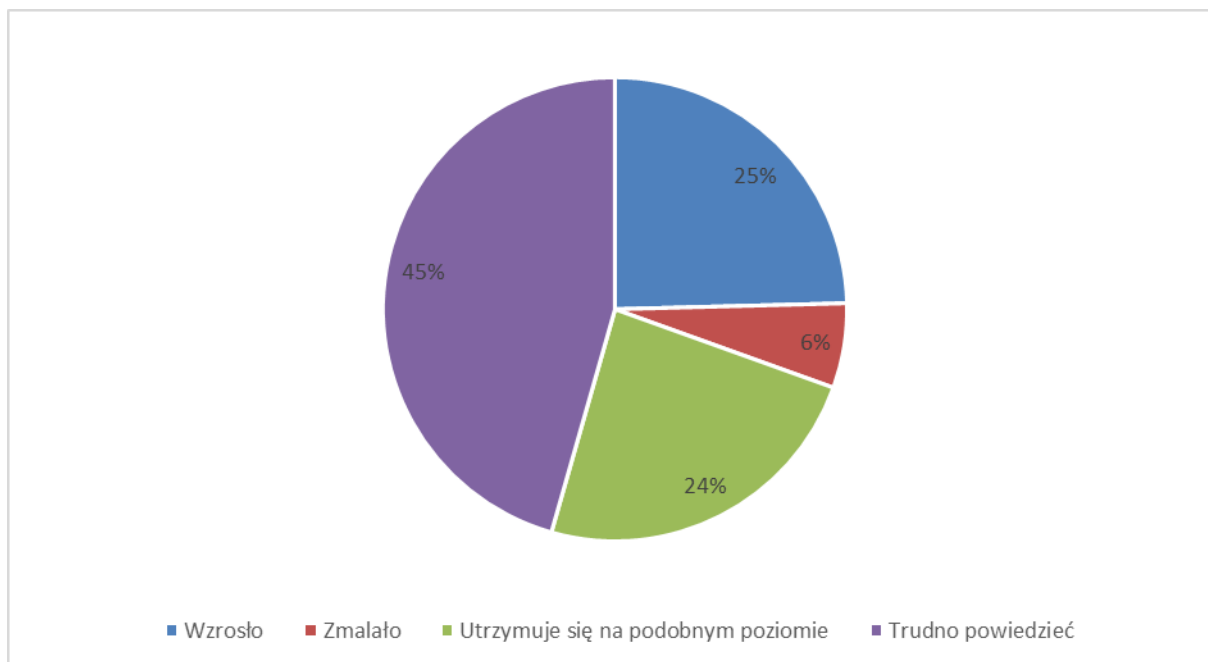
Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy istnieje problem uzależnień?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Zdaniem 63% ankietowanych w gminie istnieje problem uzależnień, a 31% nie wie czy taki problem istnieje. 6% respondentów, uważa że taki problem wcale nie występuje.

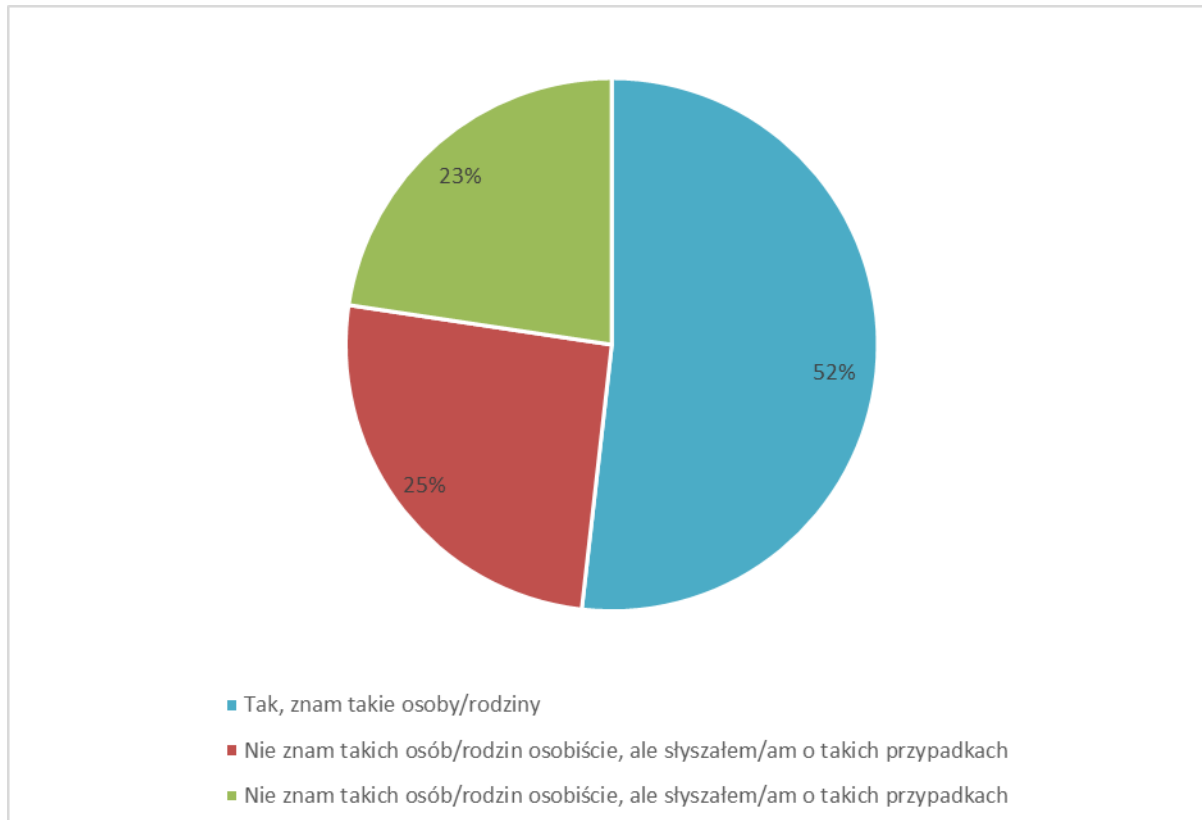
Wykres 13. Spożycie alkoholu na terenie gminy w ciągu ostatnich 6 lat wg ankietowanych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Znaczna większość respondentów (45%) uznała, że trudno powiedzieć czy spożycie alkoholu na terenie gminy w ciągu ostatnich 6 lat zmalało czy wzrosło, 25% stanowią osoby, które uznały, że spożycie alkoholu wzrosło a 24% twierdzi, że spożycie alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie.

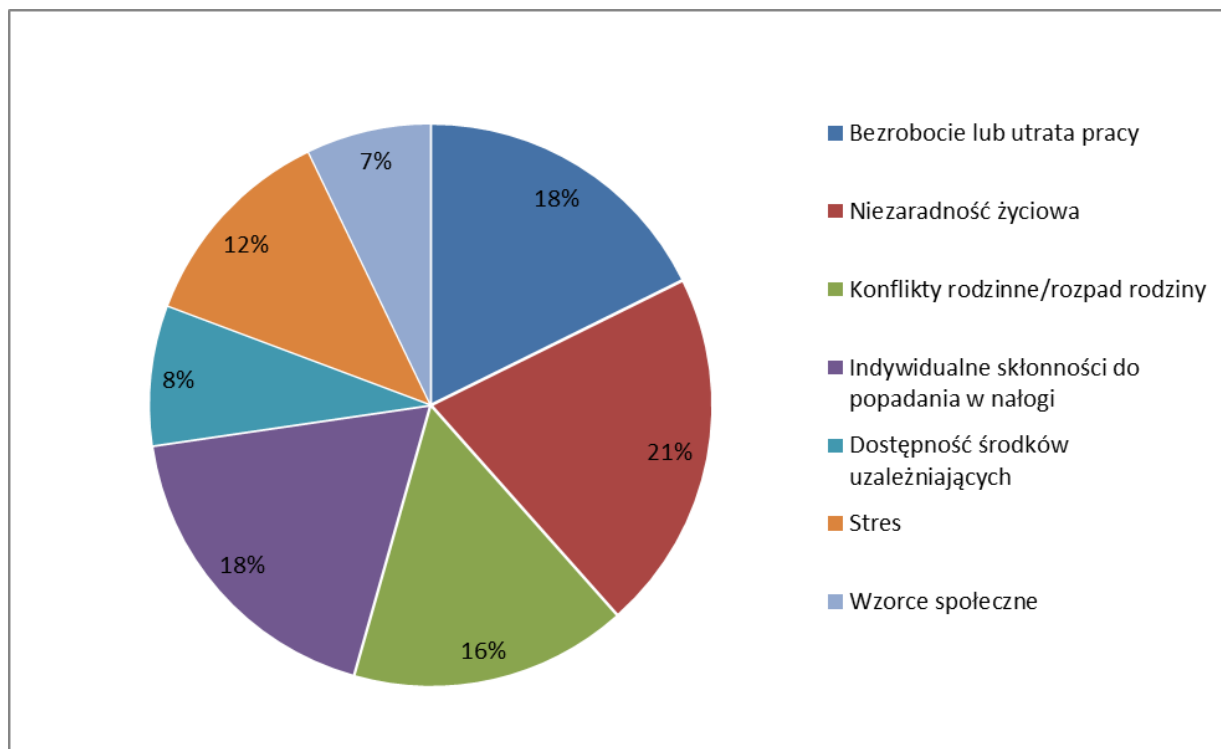
Wykres 14. Czy zna Pan/Pani osoby lub rodziny borykające się z problemem uzależnień?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Ponad połowa, tj. 52% ankietowanych twierdzi, że zna osoby lub rodziny borykające się z problemem uzależnień. W przybliżonej ilości osób zapytanych, odpowiedziało, że nie zna takich osób/rodzin osobiście, ale słyszało o takich przypadkach (25%) a 23% osób uznało, że nie zna takich osób/rodzin osobiście.

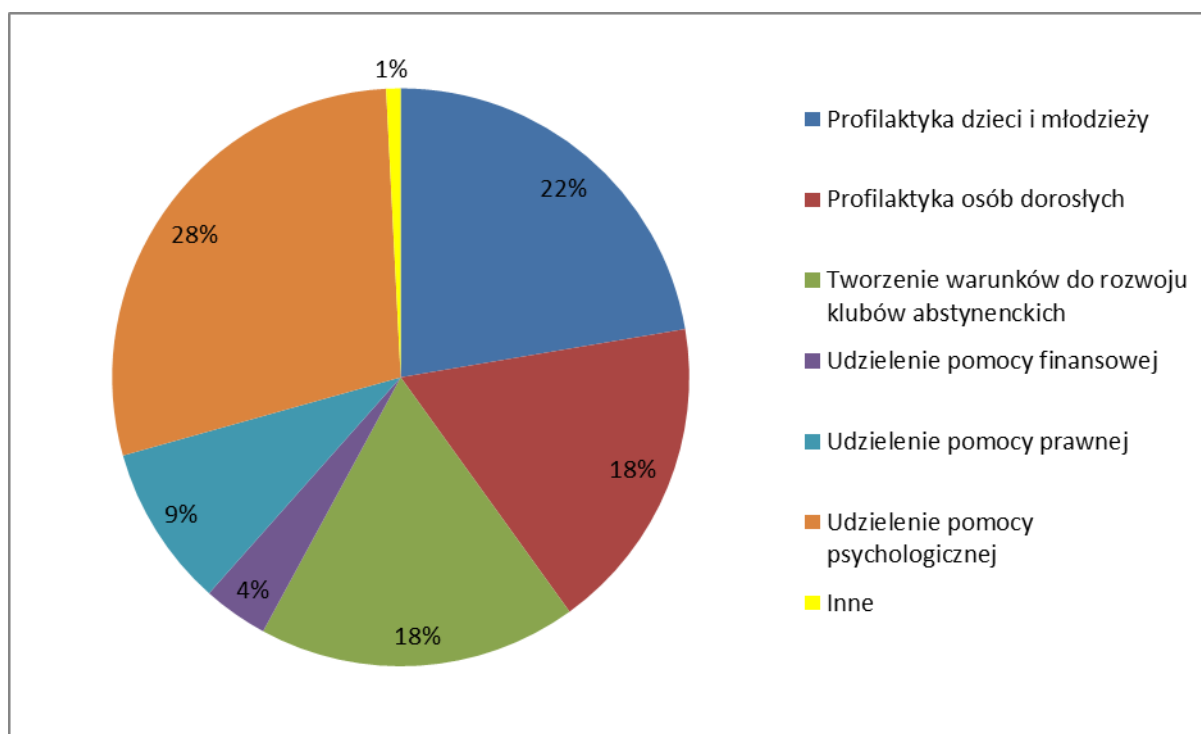
Wykres 15. Jakiego Pana/Pani zdaniem są najczęstsze przyczyny występowania uzależnień?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Wśród najczęstszych przyczyn występowania uzależnień wskazano niezaradność życiową (21%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi oraz bezrobocie lub utratę pracy (po 18%). Konflikty rodzinne/rozpad rodziny wyznaczyło 16% ankietowanych. Jako kolejne przyczyny występowania uzależnień wymieniono: stres – 12%, dostępność środków uzależniających – 8% oraz wzorce społeczne – 7%.

Wykres 16. Jakiego Pana/Pani zdaniem należy podejmować działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Działania jakie należy podjąć na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w 28% osób zdecydowało, że najbardziej istotne jest udzielanie pomocy psychologicznej oraz profilaktyka dzieci i młodzieży (22%). Do kolejnych ważnych zadań zaliczono: w 18% profilaktykę osób dorosłych oraz tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich i/lub klubów AA i/lub grup wsparcia itp. Najmniejsza ilość osób ankietowanych (9%) uważa, że należałoby udzielać pomocy prawnej.

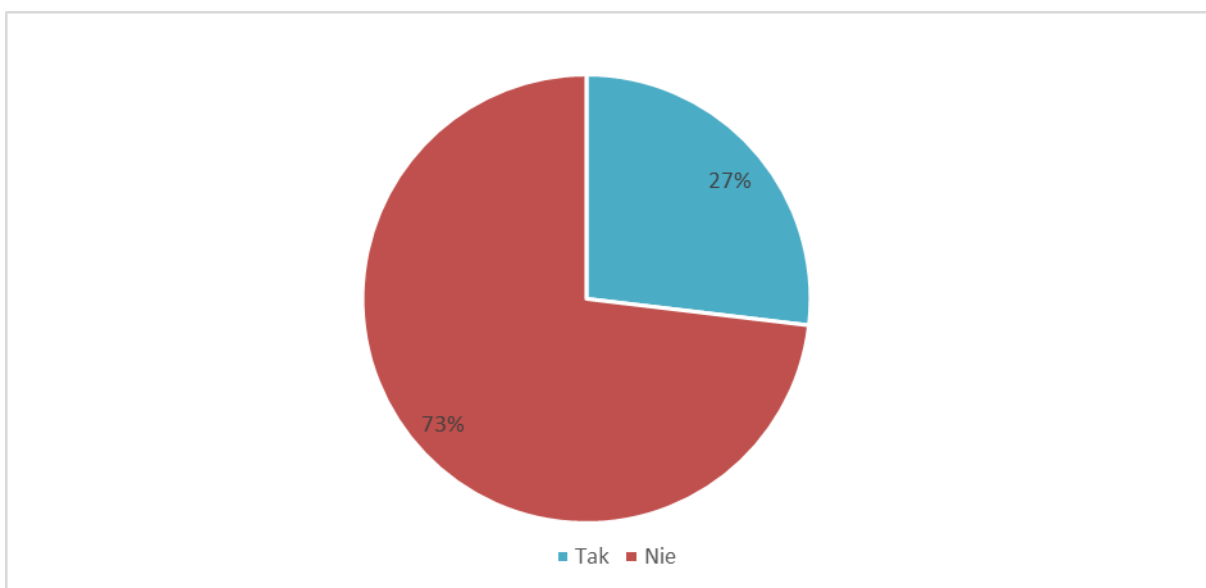
Wykres 17. Jakie stwierdzenie najtrafniej określa Pana/Pani obecną sytuację finansową?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Większość osób biorących udział w ankiecie – 42%, twierdzi że żyje oszczędnie i dzięki temu wystarcza im na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Drugą grupę (28%) stanowią osoby, którym wystarcza na wszystko lecz nie pozwala na oszczędzanie, natomiast 20% osób uważa, że wystarcza na wszystko i pozwala na oszczędzanie. Są też osoby, które odpowiedziały, że ich sytuacja finansowa jest trudna, mają problem z zaspokojeniem podstawowych potrzeb (10%).

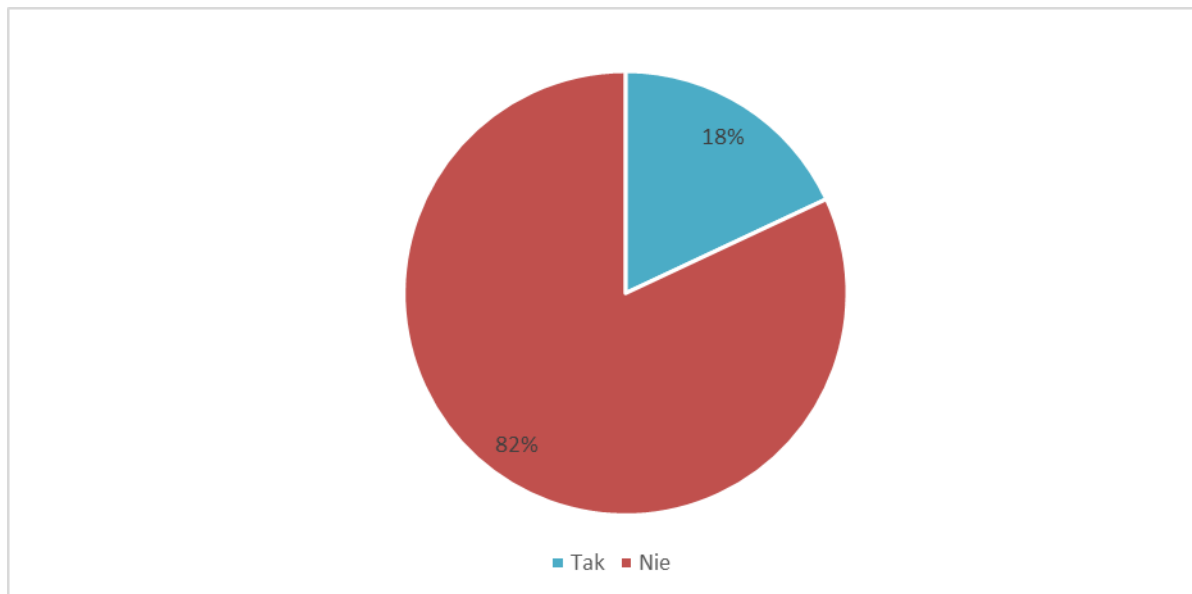
Wykres 18. Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym jest osoba bezrobotna?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Zdecydowana grupa ankietowanych, bo aż 73% stwierdziła, że w ich gospodarstwie domowym nie ma osoby bezrobotnej, natomiast znacznie mniejsza ilość osób – 27%, odpowiedziało, że osoba bezrobotna jest w ich rodzinie.

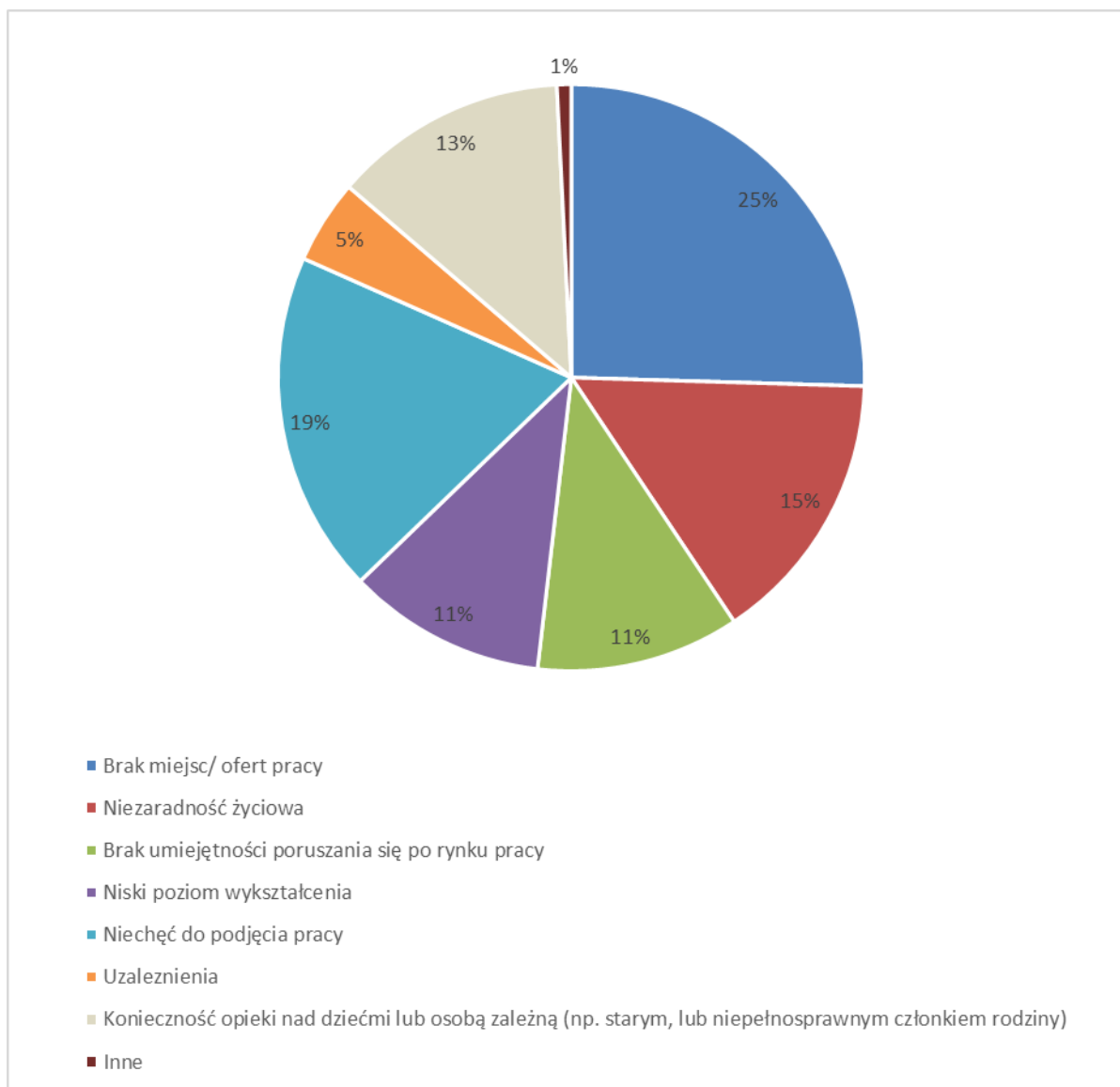
Wykres 19. Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym jest osoba pracująca za granicą?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Aż 82 % respondentów stwierdziło, że w ich gospodarstwie domowym nie ma osób pracujących za granicą, lecz 18 % zaznaczyło, że są osoby pracujące za granicą.

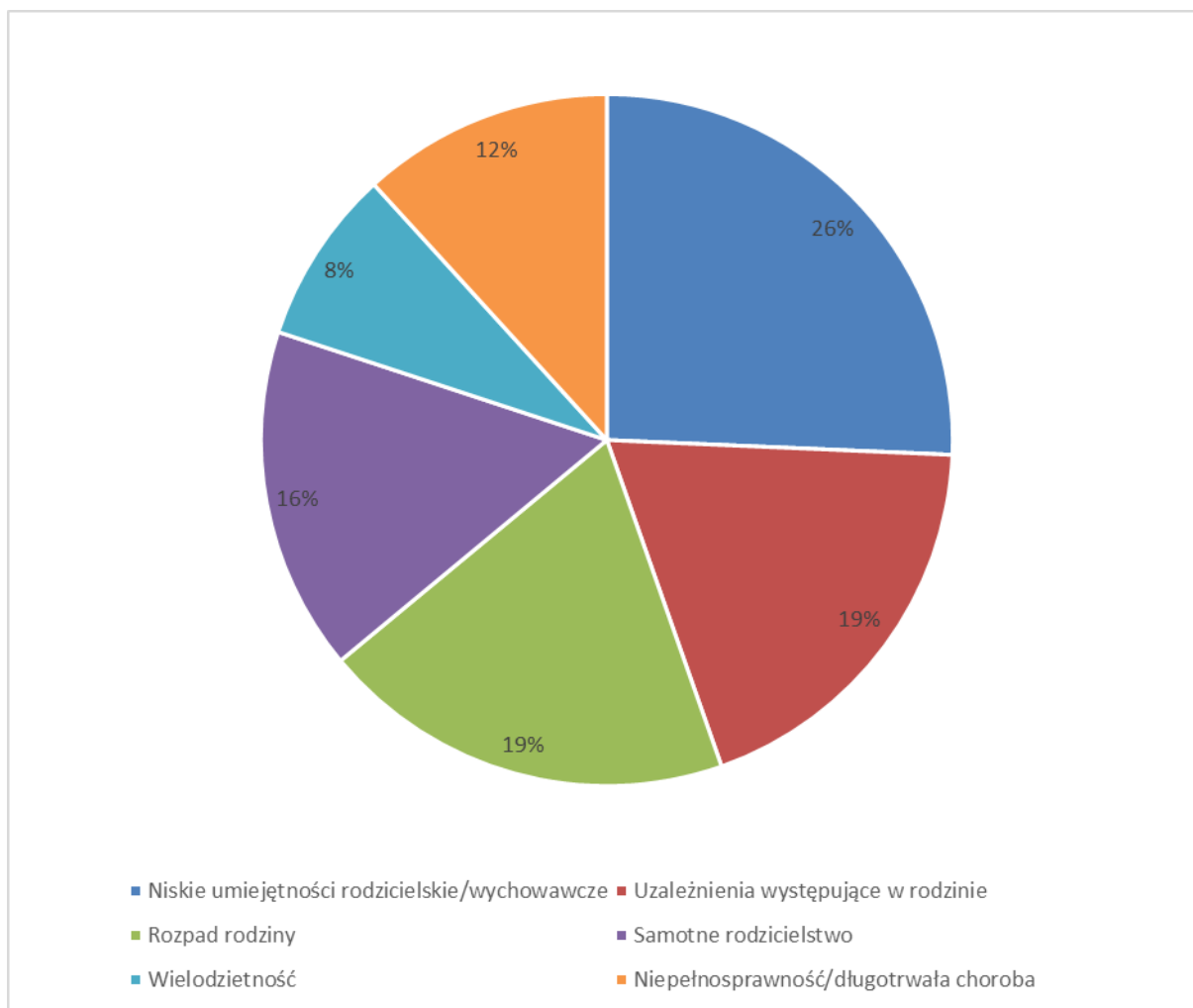
Wykres 20. Jakie Pana/Pani zdaniem są najczęstsze przyczyny bezrobocia na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Wśród ankietowanych, 25% z nich twierdzi, że na terenie naszej gminy najczęstszą przyczyną bezrobocia jest brak miejsc/ofert pracy. Kolejną wymienioną przyczyną wg 19% jest niechęć do podjęcia pracy oraz wg 15% niezaradność życiowa. Respondenci wymieniają także konieczność opieki nad dziećmi lub osobą zależną (13%). Po 11% osób ankietowanych uznało za przyczynę bezrobocia niski poziom wykształcenia i brak umiejętności poruszania się po miejscu pracy. Najmniejsza ilość zaznaczyła uzależnienia (5%) . Tylko 1% z nich wymienili dodatkowe przyczyny, tj. problem z dojazdem do pracy, złe wzorce społeczne lub zatrudnienie osób na czas określony.

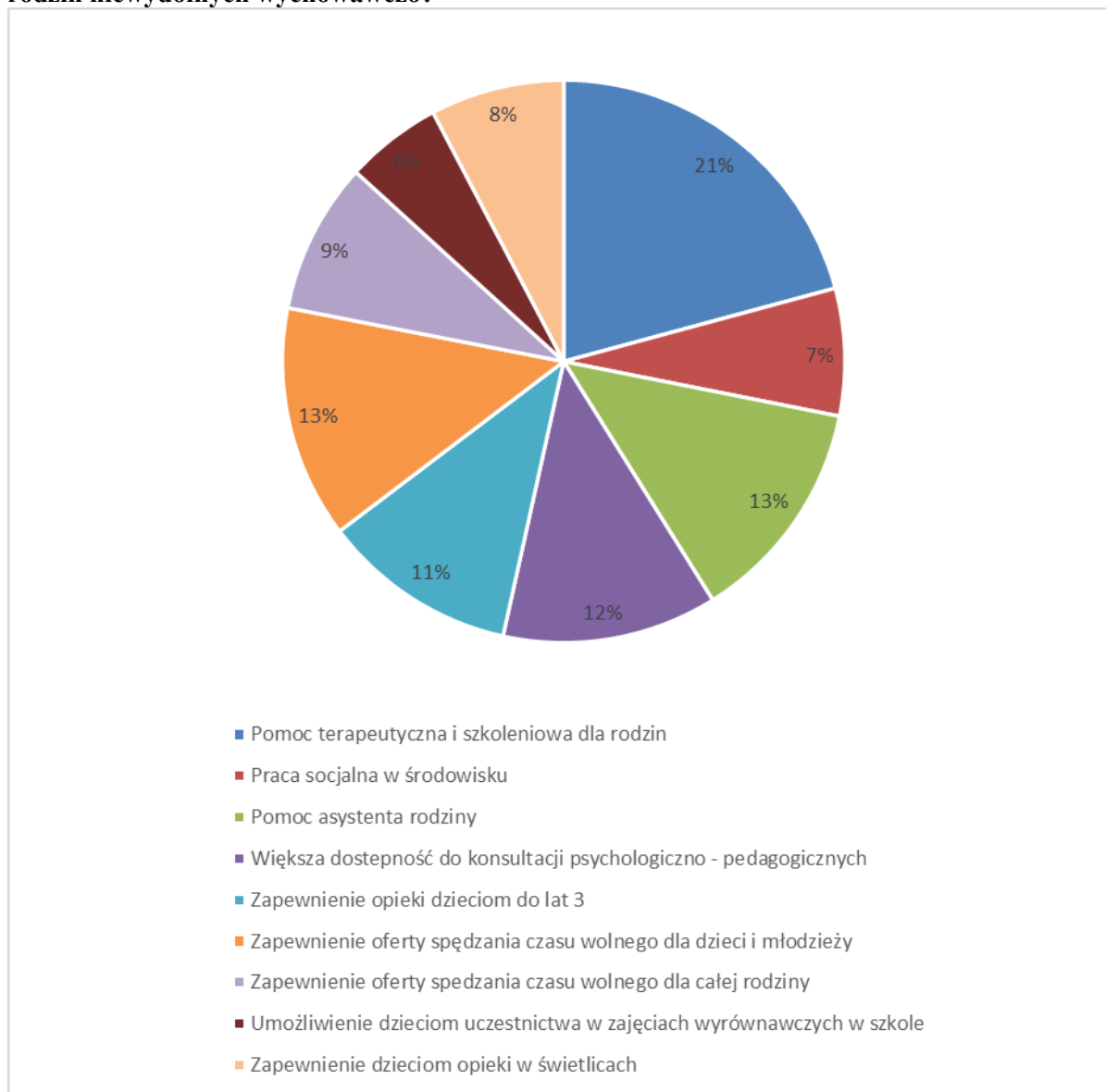
Wykres 21. Jakie Pana/ Pani zdaniem są przyczyny występowania bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Przyczyną występowania bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych są niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze (26%). Równy po 19% ankietowanych uważa, że rozpad rodziny i uzależnienia występujące w rodzinie, a także samotne rodzicielstwo (16%), niepełnosprawność/długotrwała choroba (12%) oraz wielodzietność (8%) są tego przyczyną.

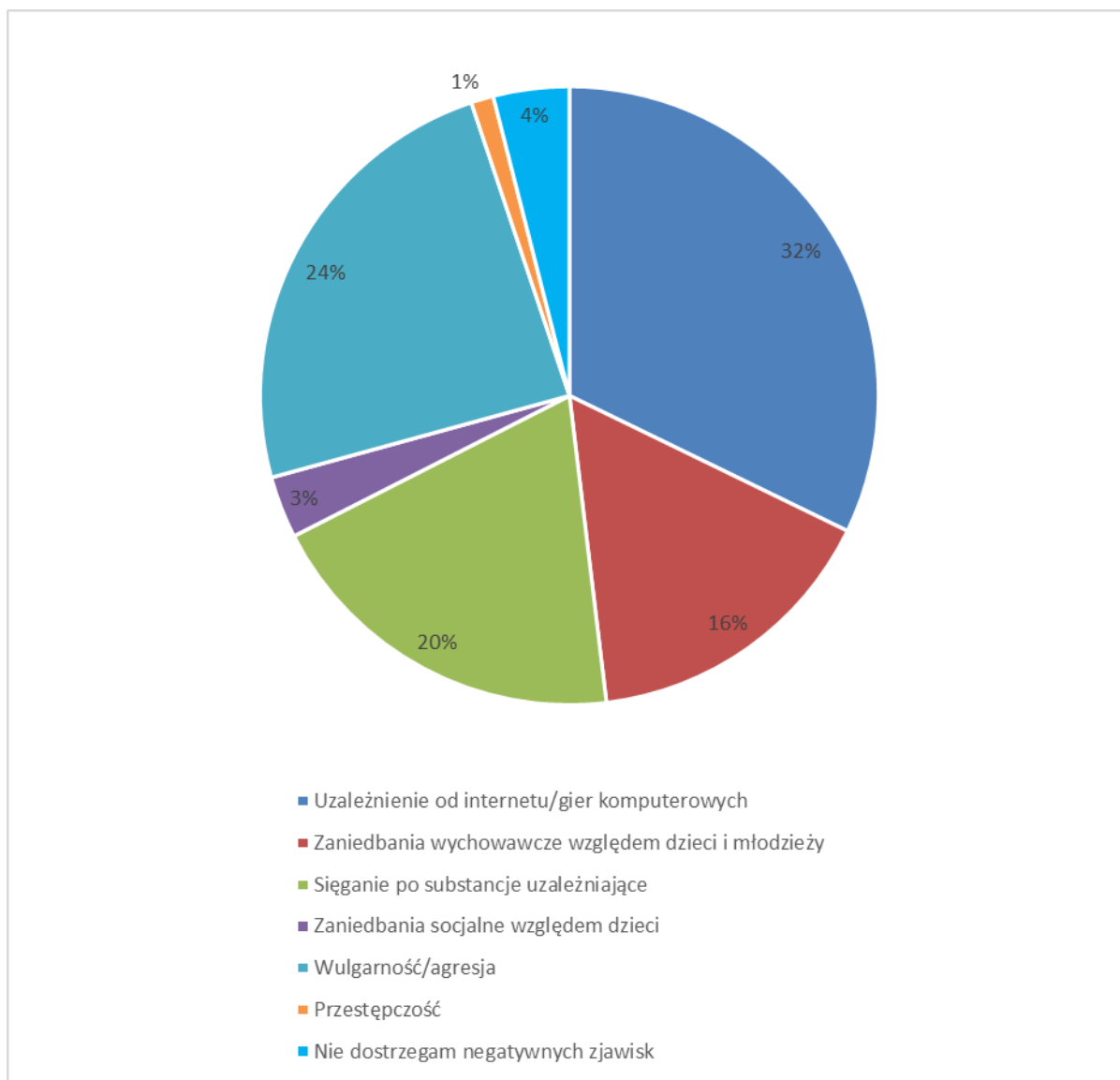
Wykres 22. Jakiego Pana/Pani zdaniem należałoby podjąć działania, które poprawiłyby funkcjonowanie rodzin niewydolnych wychowawczo?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Ponad 20% wskazało, że) aby poprawić funkcjonowanie rodzin niewydolnych wychowawczo należałoby udzielić im pomocy terapeutycznej i zorganizować szkolenia dla rodzin. Po 13 % respondentów twierdzi, że ważnym działaniem byłoby zapewnienie ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz pomoc asystenta rodziny. Ponadto 12 % i 11 % mieszkańców uważa, że powinna być większa dostępność do konsultacji psychologiczno – pedagogicznych oraz zapewnienie opieki dzieci do lat 3. Najmniejsza ilość osób odpowiedziała, ważne byłoby zapewnienie oferty spędzania czasu wolnego dla całej rodziny (9%), podobnie uważa, bo 8 % , że przydatne byłoby zapewnienie opieki na świetlicach. Tylko zdaniem 6% należy umożliwić dzieciom uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych w szkole.

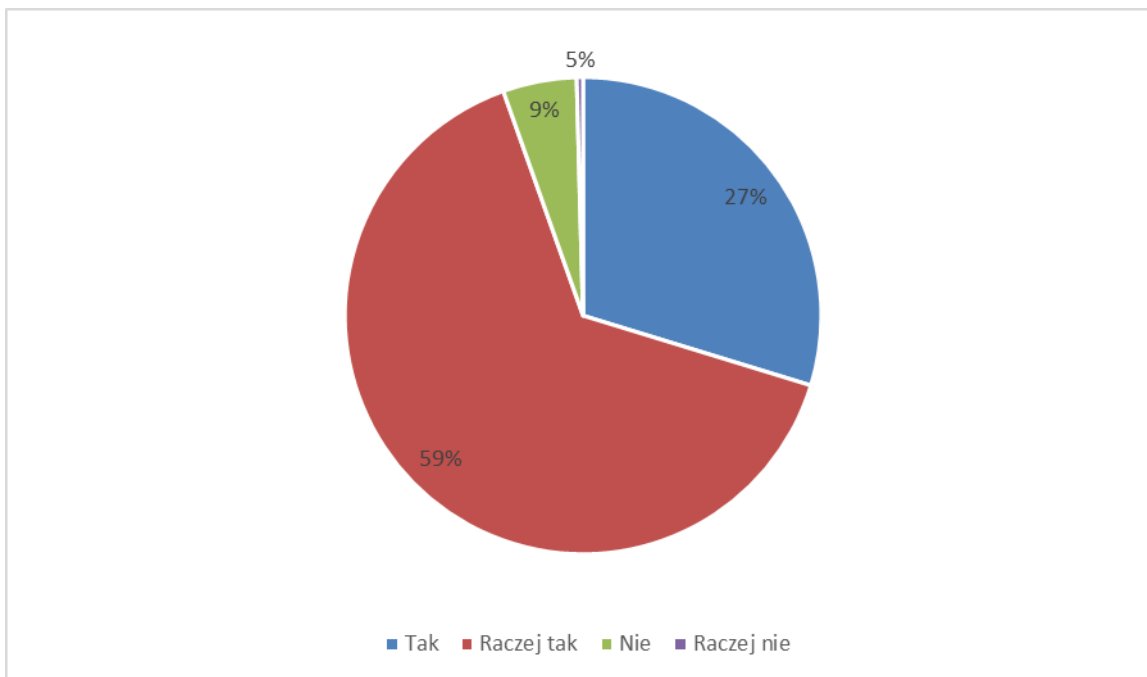
Wykres 23. Jakiego Pana/Pani dostrzega negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży z terenu gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Jako negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży, dużą ilością głosów (32%) ankietowani wskazali: uzależnienie od internetu/gier komputerowych, następnie wulgarność i agresja (24%), a także sięganie po substancje uzależniające (np. alkohol, narkotyki, dopalacze – 20%). Na końcu znalazły się zaniedbania socjalne względem dzieci – 3% a 4% ankietowanych nie dostrzega negatywnych zjawisk.

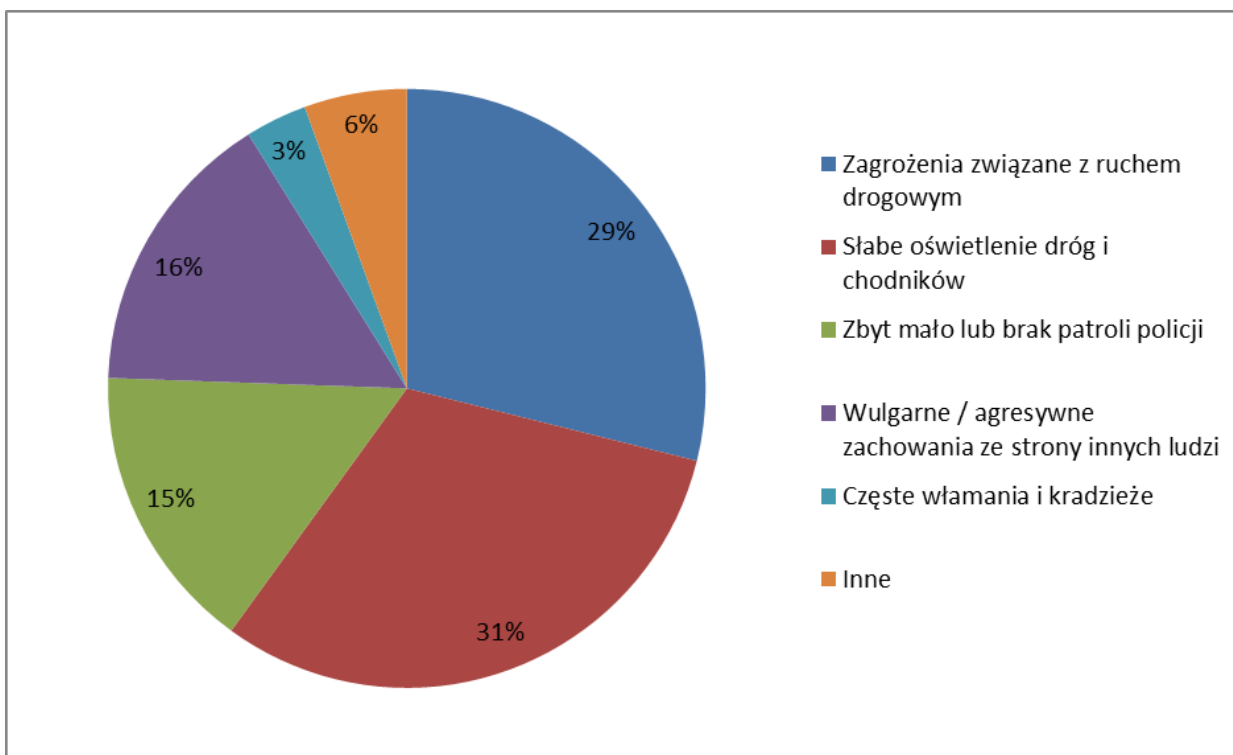
Wykres 24. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie gminy Kamień Krajeński?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

W 59 % mieszkańcy gminy czują się raczej bezpieczni. Dużo mniej, bo 27% osób czuje się bezpiecznie a 9% twierdzi, że nie czuje się bezpiecznie.

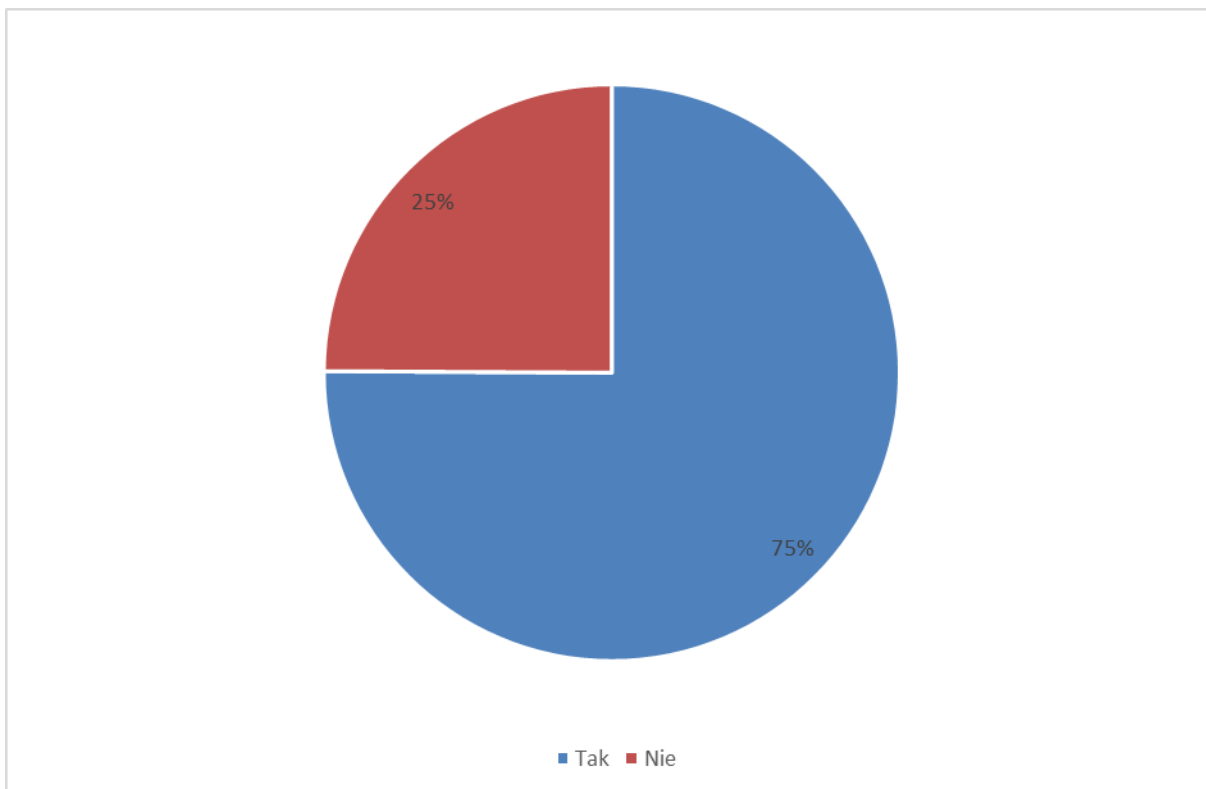
Wykres 25. Jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Wśród osób, którzy uznali, że nie czują się bezpieczni na terenie gminy, 31% osób uznało, że jest to spowodowane słabym oświetleniem dróg, chodników i zagrożeniami związanymi z ruchem drogowym (29%). Jako inne przyczyny wskazali: wulgarnie/agresywne zachowanie ze strony innych ludzi – 16%, zbyt mało lub brak patroli policji – 15%, a najmniejsza ilość osób ankietowanych wskazała częste włamania i kradzieże – 3%.

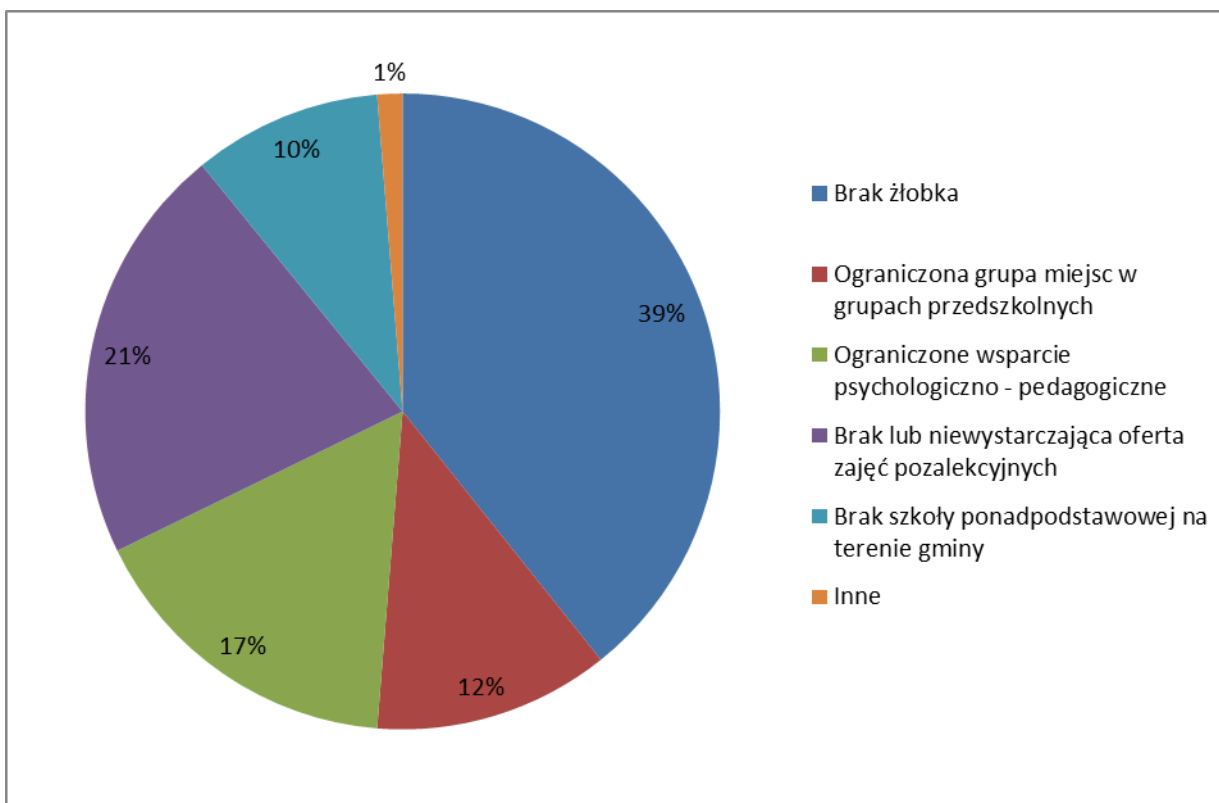
Wykres 26. Czy ma Pan/Pani wiedzę/gdzie/ w jakich instytucjach na terenie gminy Kamień Krajeński należy szukać pomocy w razie wystąpienia takiej potrzeby?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Aż 75% ankietowanych posiada wiedzę na temat tego, gdzie i w jakich instytucjach należy szukać pomocy w razie wystąpienia takiej potrzeby.

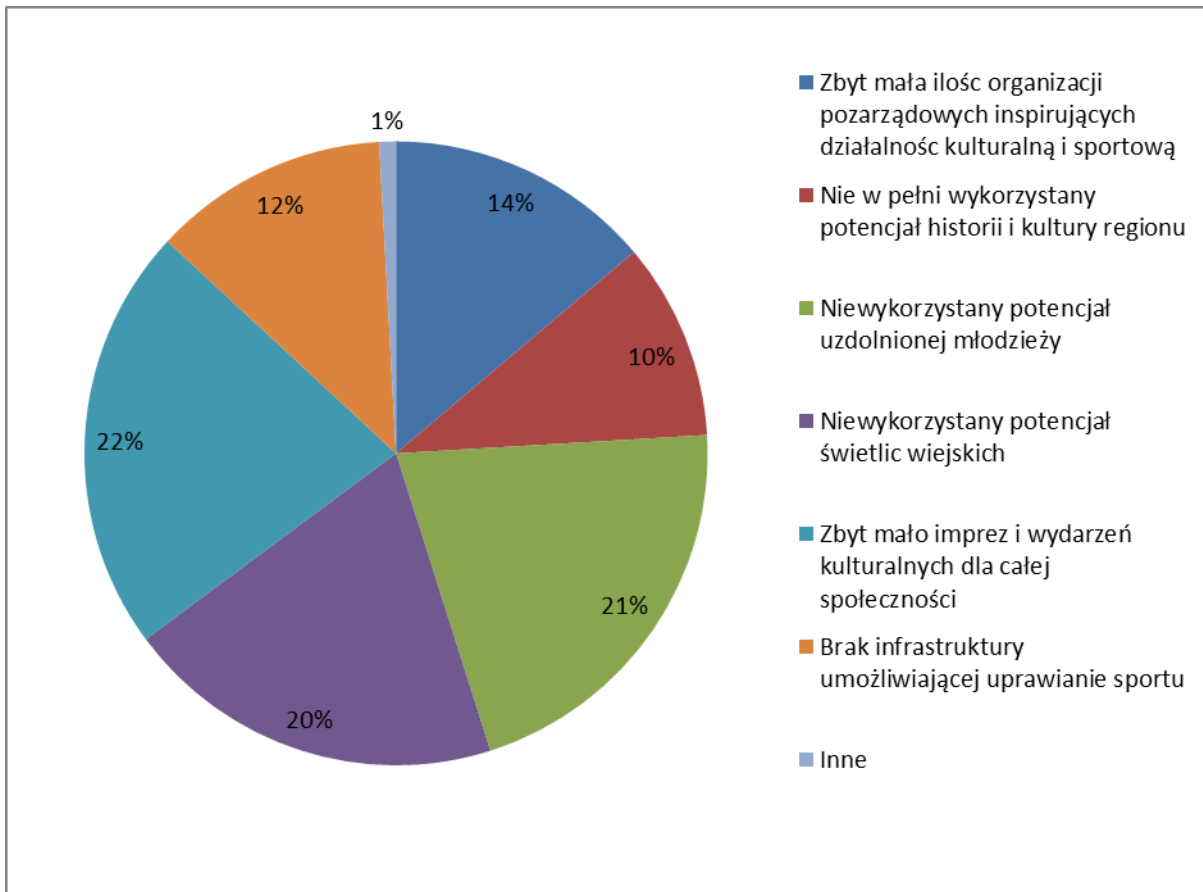
Wykres 27. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy Kamień Krajeński?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Bardzo duża grupa osób, aż 39%, uważa że najważniejszym problem w obszarze edukacji jest brak żłobka. Jako kolejny wskazano brak lub niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych. Następnie wymieniono: ograniczone wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (17%), ograniczona grupa miejsc w grupach przedszkolnych (12%), brak szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy (10%).

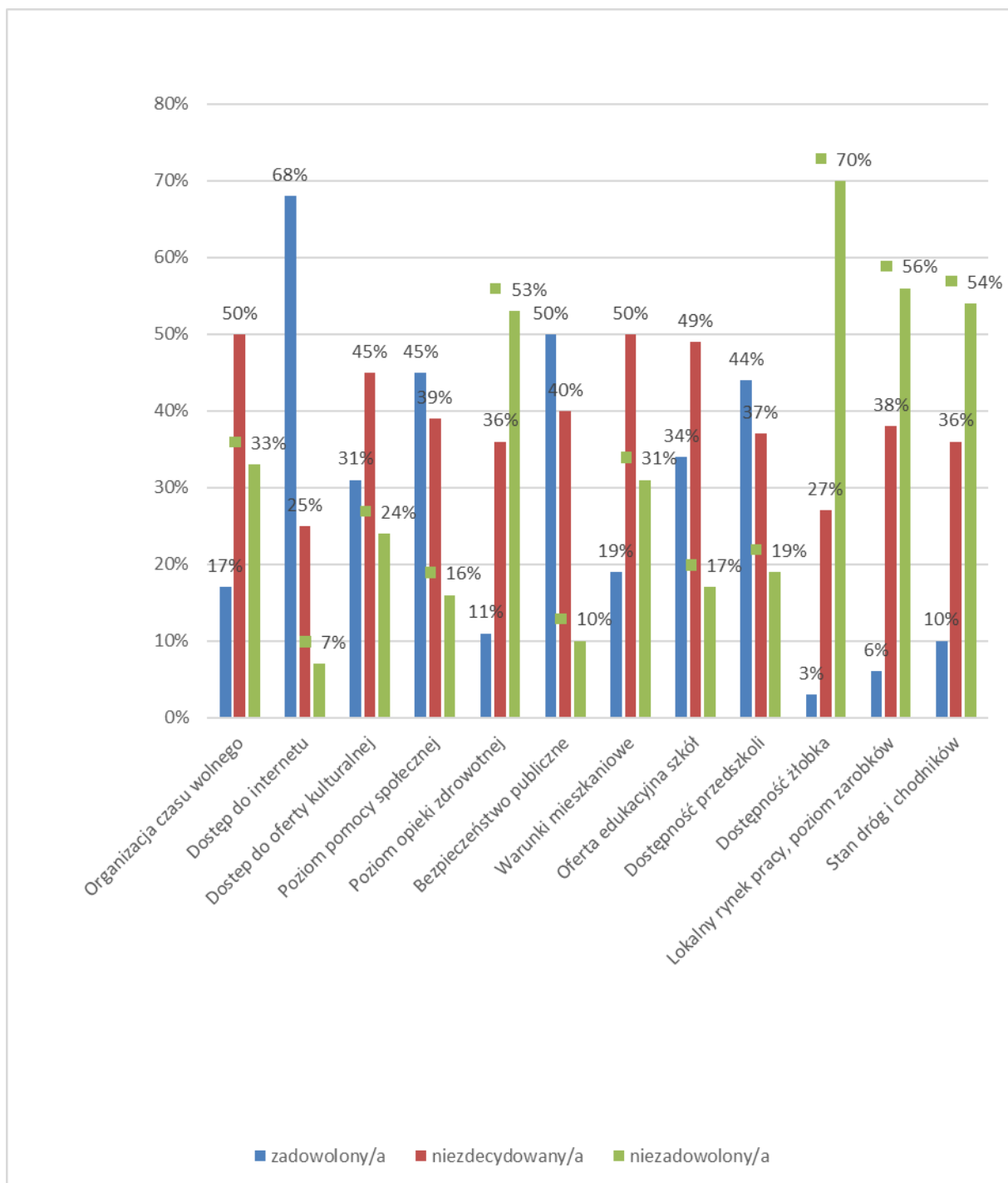
Wykres 28. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński.

Do trzech najważniejszych problemów społecznych w obszarze sportu i kultury, ankietowani zaliczyli zbyt mało imprez i wydarzeń kulturalnych dla całej społeczności (22%), niewykorzystany potencjał uzdolnionej młodzieży (21%) oraz niewykorzystanie potencjału świetlic wiejskich (20%). Następnie respondenci wybrali w 14% zbyt małą ilość organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową, w 12% brak infrastruktury umożliwiającej uprawianie sportu, a w 10% nie wykorzystanie w pełni potencjału historii i kultury regionu.

Wykres 29. W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/a z niżej wymienionych warunków życia w gminie Kamień Krajeński?

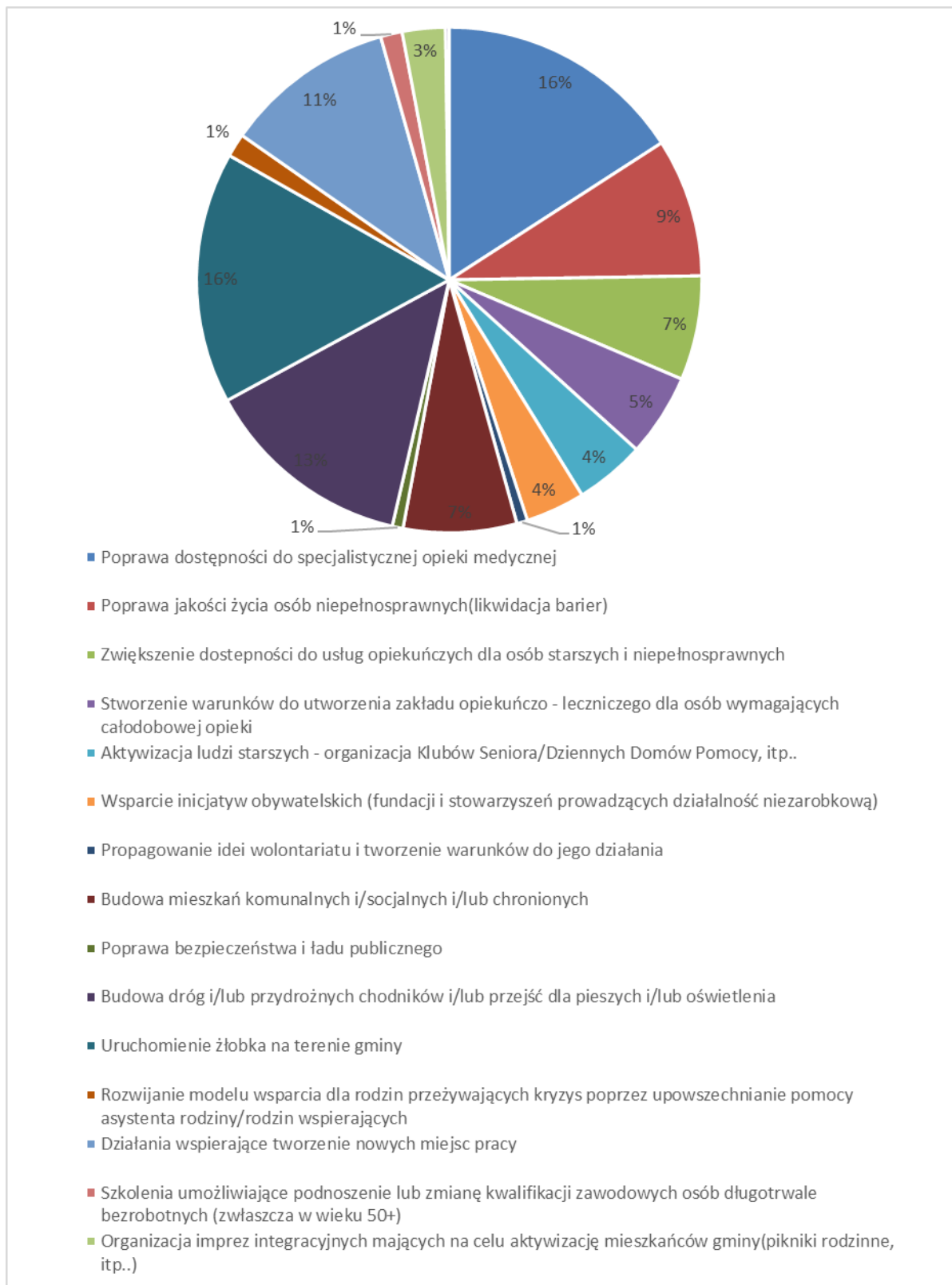

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński. W różnych obszarach życia społecznego, ankietowani określili swój poziom zadowolenia, tj.

W różnych obszarach życia społecznego, ankietowani określili swój poziom zadowolenia, tj.

1. Organizacja czasu wolnego:
 - 17 % osób jest zadowolonych, 50% osób jest niezdecydowanych, 33% osób jest niezadowolonych
2. Dostęp do internetu:
 - 68% osób jest zadowolonych, 25% osób jest niezdecydowana, 7% niezdecydowana
3. Dostęp do oferty kulturalnej:
 - 31% jest zadowolonych, 45% jest niezdecydowana, 24% niezadowolona
3. Poziom pomocy społecznej:
 - 45% jest zadowolona, 39% jest niezdecydowana, 16% niezadowolonych
4. Poziom opieki zdrowotnej:
 - 11% jest zadowolonych, 36% niezdecydowanych i aż 53% niezadowolonych
5. Bezpieczeństwo publiczne:
 - 50% jest zadowolonych, 40% jest niezdecydowanych, 10% jest niezadowolonych
6. Warunki mieszkaniowe:
 - 9% jest zadowolonych, 50% niezdecydowanych i 31% jest niezadowolonych
7. Oferta edukacyjna szkół:
 - 34% jest zadowolonych, 49% jest niezdecydowanych i 17% niezadowolonych
8. Dostępność przedszkoli:
 - 44% jest zadowolonych, 37% jest niezdecydowanych i 19% niezadowolonych
9. Dostępność żłobka:
 - 3% jest zadowolonych, 27% jest niezdecydowanych i aż 70% jest niezadowolonych
10. Lokalny rynek pracy, poziom zarobków:
 - 6% jest zadowolonych 38% jest niezdecydowanych i 56% jest niezadowolona
11. Stan dróg i chodników:
 - 10% jest zadowolonych, 36 % jest niezdecydowanych i 54% jest niezadowolonych.

Wykres 30. Jakie działania Pana/Pani zdaniem należy podjąć, aby przeciwdziałać problemom społecznym na terenie gminy Kamień Krajeński?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński

Propozycjami działań jakie należałoby podjąć aby przeciwdziałać problemom społecznym na terenie gminy, kształtują się następująco:

- Uruchomienie żłobka na terenie gminy oraz poprawa dostępności do specjalistycznej opieki medycznej – 16%,
- Budowa dróg i/lub przydrożnych chodników i/lub przejść dla pieszych i/lub oświetlenia – 13% ,
- Działania wspierające tworzenie nowych miejsc pracy – 11% ,
- Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych (likwidacja barier architektonicznych)- 9%,
- Budowa mieszkań komunalnych i/lub socjalnych i/lub chronionych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych – 7%,

- Stworzenie warunków do utworzenia zakładu opiekuńczo – leczniczego dla osób wymagających całodobowej opieki – 5% ,
- Aktywizacja ludzi starszych – organizacja Klubów Seniora / Dziennych Domów Pomocy oraz wsparcie inicjatyw obywatelskich (fundacji i stowarzyszeń prowadzących działalność niezarobkową) – 4%,
- Organizacja imprez integracyjnych mających na celu aktywizację mieszkańców gminy (pikniki rodzinne itp.) - 3% ,
- Poprawa bezpieczeństwa i ładu społecznego, szkolenia umożliwiające podnoszenie lub zmianę kwalifikację zawodowych osób długotrwale bezrobotnych (zwłaszcza w wieku 50+), propagowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do jego działania – 1%.

3. Część programowa

3.1. Analiza SWOT głównych problemów społecznych

Analizę SWOT stosuje się w celu określenia słabych i mocnych stron w stosunku do szans i zagrożeń powstających w otoczeniu.

Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy – mocne i słabe strony przedsiębiorstwa (Strengths and Weaknesses) oraz możliwości i zagrożenia działania (Opportunities and Threats). Niezbędne jest w tym celu systematyczne gromadzenie i analizowanie informacji obrazujących osiągnięte wyniki działań, przewidywanie kształtowania się zjawisk i procesów w przyszłości oraz dokonywanie oceny stwarzanych szans i zagrożeń uwzględniając zewnętrzne i wewnętrzne mocne i słabe strony.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ØRozwinięty system pomocy społecznej zapewniający wsparcie osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, ØPodnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, ØDoświadczenie pracowników MGOPS, ØWsparcie rodzin dysfunkcyjnych poprzez asystenta rodziny, ØDobra współpraca i zaangażowanie instytucji zajmujących się problematyką społeczną, ØZapewnienie bezpłatnego dostępu do punktu poradnictwa specjalistycznego, ØFunkcjonowanie Domu dziennego Pobytu, ØFunkcjonowanie świetlicy środowiskowej, ØOrganizowanie imprez integracyjnych dla osób niepełnosprawnych, ØFunkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ØPozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań na rzecz społeczności lokalnej, ØDostęp do specjalistycznego poradnictwa, ØWspółpraca z organizacjami pozarządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> ØUkryte bezrobocie, ØNiewystarczająca ilość mieszkań komunalnych i socjalnych w zasobie gminy, ØBrak mieszkań chronionych, ØBrak żłobka, ØBariery architektoniczne, ØBrak wolontariatu, ØDługotrwale uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej, ØBrak specjalistycznej opieki medycznej, ØMała liczba lokalnych przedsiębiorstw na terenie gminy, ØBrak spółdzielni socjalnej, ØNiewystarczająca siatka połączeń komunikacyjnych wewnątrz jak i na zewnątrz gminy, ØNiewystarczające środki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.
Szanse	Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> ØMożliwość systematycznego dokształcania się pracowników, ØMożliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację programów i projektów na rzecz społeczności lokalnej, ØWzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, ØRozwijający się system wsparcia realizowany 	<ul style="list-style-type: none"> ØStarzenie się społeczeństwa, ØRoszczeniowa i bierna postawa osób objętych pomocą społeczną, ØWzrost zapotrzebowania na pobyt w DPS, ØRosnąca skala uzależnień, również behawioralnych, ØNiskie świadczenia emerytalno – rentowe, ØDziedziczenie bezrobocia i bezradności, ØNiechęć ludzi do zmiany swojej sytuacji, ØZagrożenie epidemiczne,

przez MGOPS, ØWspółpraca ośrodka pomocy z instytucjami rynku pracy, ØRozwój oferty spędzania czasu wolnego, ØLikwidacja barier architektonicznych, ØTworzenie wolontariatu.	ØKryzys psychologiczny na skutek pandemii, ØMigracje.
---	--

3.2. Misja strategii

Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku wdrażania Strategii osiągnąć. Natomiast wieloszczeblowy układ celów strategicznych określa ogólną orientację działań wspomagających rozwój (wybór drogi), kierunki rozwoju, dziedziny działań i zbiorcze zadania strategiczne określone mianem celów operacyjnych oraz szczegółowe zasady wspierania rozwoju. Misja – to wyróżniona przyczyna, wiązka celów, która uzasadnia podjęcie działań dla rozwoju polityki społecznej. Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z wartości preferowanych przez tę dziedzinę: postępu społecznego, wzrostu warunków życia i wyrównywania szans, brzmi następująco:

***Wspólne podejmowanie działań
zmiierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin
oraz ich integracji ze środowiskiem***

Cele strategiczne oraz wynikające z nich kierunki działań stanowią uszczegółowienie misji oraz mają przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych istniejących w gminie.

3.3. Cele i kierunki niezbędnych działań

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021 – 2031 opierać się będzie na realizacji trzech celów strategicznych.

Cel strategiczny 1. Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Wsparcie rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
2. Zapobieganie uzależnieniom i przestępczości wśród dzieci i młodzieży oraz całych rodzin.
3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- promowanie wartości rodzinnych m. in. poprzez organizację festynów rodzinnych, , wystaw, kampanii społecznych, konkursów, współpracę z mediami,
- realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- rozwój punktu poradnictwa specjalistycznego,
- organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w świetlicy środowiskowej,
- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez: edukacyjne zajęcia profilaktyczne, konferencje, kampanie informacyjne,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- prowadzenie działań mających na celu promowanie pozytywnych wzorców zachowań społecznych, w tym aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież
- integrowanie działań na rzecz rodzin poprzez stałą współpracę z placówkami oświatowymi, jednostkami pomocy społecznej ochrony zdrowia, kuratorami oraz sądami.

Wskaźniki:

- liczba rodzin objęta wsparciem,
- liczba dzieci objęta asystentem rodziny,

- liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej,
- liczba spotkań grup roboczych.

Okres realizacji : Działania ciągłe

Realizatorzy:

Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu krajeńskim

Miejsko -Gminny Ośrodek Kultury

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Samodzielna Publiczna Miejsko - Gminna Przychodnia w Kamieniu Krajeńskim

Placówki oświatowe na terenie gminy Kamień Krajeński

Koła Gospodyń Wiejskich

Ochotnicze Straże Pożarne

Cel strategiczny 2. Zintegrowany system pomocy społecznej

Cele operacyjne:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych w gminie.
2. Współpraca z instytucjami na rzecz mieszkańców gminy.
3. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Profilaktyka zjawiska uzależnień oraz redukcji ich skutków.
5. Ograniczenie zjawiska bezrobocia.
6. Działania mające na celu utworzenie mieszkań chronionych w gminie.

Kierunki działań:

- praca socjalna na rzecz osób wymagających wsparcia,
- zabezpieczenie pomocy materialnej oraz niematerialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej,
- realizacja w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących FEAD Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa,
- realizacja resortowego programu w zakresie dożywiania,
- organizacja prac społecznie - użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych,
- wsparcie finansowe osób poszukujących pracy,
- współpraca z instytucjami rynku pracy,
- rozpowszechnianie działań i programów aktywizacyjnych,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- realizacja działań w zakresie profilaktyki uzależnień określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- pozyskiwanie środków na rzecz utworzenia mieszkania chronionego w gminie.

Wskaźniki:

- liczba osób korzystający z różnych form pomocy w MGOPS,
- liczba zrealizowanych programów i projektów,
- liczba osób korzystająca z punktu specjalistycznego poradnictwa,
- liczba utworzonych mieszkań chronionych.

Okres realizacji : Działania ciągłe

Realizatorzy:

Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu krajeńskim

Miejsko -Gminny Ośrodek Kultury

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Samodzielna Publiczna Miejsko - Gminna Przychodnia w Kamieniu Krajeńskim

Placówki oświatowe na terenie gminy Kamień Krajeński

Koła Gospodyń Wiejskich

Powiatowy Urząd Pracy

Cel strategiczny 3. Pomoc osobom starszym, samotnym, długotrwale chorym oraz z niepełnosprawnością**Cele operacyjne:**

1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa i ograniczenie negatywnych skutków wykluczenia społecznego seniorów oraz osób samotnych.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności i aktywizacja osób z niepełnosprawnością poprzez wsparcie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
3. Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych, np. poprzez stworzenie: Klubu Seniora.
4. Rozwijanie nowych form pomocy na rzecz osób starszych poprzez utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy.
5. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.
6. Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
7. Zapewnienie osobom wymagającym całodobowej opieki miejsca w domu pomocy społecznej.

Kierunki działań:

- diagnozowanie potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych,
- kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób starszych, samotnych,
- prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi, długotrwale chorymi i niepełnosprawnymi,
 - udzielanie pomocy finansowej oraz usługowej osobom starszym, długotrwale chorym oraz niepełnosprawnym,
 - wdrażanie innowacyjnych form pomocy – realizacja projektu Teleopieka,
 - utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy,
 - współpraca z lokalnymi Kołami Gospodyń Wiejskich w zakresie wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych,
 - realizacja projektów socjalnych wspierających osoby starsze i niepełnosprawne,
 - podejmowanie współpracy z samorządem gminnym, organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz osób starszych w celu kreowania polityki senioralnej w Gminie Kamień Krajeński.

Wskaźniki:

- liczba osób starszych, długotrwale chorych oraz niepełnosprawnych objęta wsparciem z pomocy społecznej,
- środki finansowe przekazane na realizację powyższych zadań,
- liczba osób uczestnicząca w zajęciach Klubu Seniora,
- liczba osób umieszczonych w Rodzinnym Domu Pomocy,
- liczba osób przebywająca w domu pomocy społecznej.

Okres realizacji : Działania ciągłe**Realizatorzy:**

Urząd Miejski w Kamieniu Krajeńskim

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu krajeńskim

Miejsko -Gminny Ośrodek Kultury w Kamieniu Krajeńskim

Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Samodzielna Publiczna Miejsko - Gminna Przychodnia w Kamieniu Krajeńskim

Koła Gospodyń Wiejskich

Ochotnicze Straże Pożarne

3.4. Źródła finansowania.

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński obejmują lata 2021 – 2031, gdyż w tym okresie będą w działaniu ciągłym realizowane zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- 1) Środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jego dochodów,
- 2) Środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje),
- 3) Środki funduszu krajowego,
- 4) Projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej,
- 5) Środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

3.5. Monitoring i ewaluacja strategii

Strategia będzie podlegała ewaluacji. Kluczowe znaczenie ma systematyczna realizacja i monitoring przyjętych celów działania. Strategia jest otwarta i elastyczna podlega okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikają ze zmieniającej się rzeczywistości społeczno – ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się wymogów prawnych. Monitorowaniu będą podlegały wskaźniki realizacji działań przypisane każdemu z celów strategicznych. Istotnym narzędziem monitoringu będzie również analiza sprawozdań resortowych, z realizacji gminnych programów oraz oceny zasobów pomocy społecznej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy zakładane rezultaty zostały osiągnięte.

Cały proces monitorowania oraz ewaluacji osiągniętych rezultatów nadzorował będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim

4. Podsumowanie

Analiza problemów społecznych w gminie Kamień Krajeński wskazała różne obszary społeczne, które wymagają szczególnej interwencji. Strategia w zakresie polityki społecznej, która powstała na bazie tej analizy, określa misję dla instytucji działających w obszarze polityki społecznej, wyznacza cele strategiczne i działania, których realizacja powinna w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki kwestii społecznych. Problemy społeczne jakie stoją przed lokalnymi instytucjami realizującymi działania z zakresu polityki społecznej wymagają szerokiej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych. Do prawidłowego funkcjonowania rodziny i osób samotnych, niezbędne jest zapewnienie jak najlepszych warunków socjalno - bytowych. Dlatego należy podejmować działania, aby te warunki spełniać poprzez rozwój zasobów mieszkaniowych. Istotnym działaniem na rzecz utrzymania prawidłowo funkcjonującej rodziny i osób samotnych jest również wsparcie finansowe i realizacja szeroko pojętej pracy socjalnej, pozwalające na wyjście z sytuacji kryzysowej. Do realizacji tych celów niezbędny jest rozwinięty i szybko reagujący system wsparcia środowiskowego wraz z pomocą terapeutyczną, materialną i socjalną. System wspierania realizować będzie zespół składający się z profesjonalistów. Cele te będą prawidłowo realizowane, gdy zostanie stworzony sprawnie funkcjonujący system współpracy i komunikacji pomiędzy organizacjami i instytucjami świadczącymi pomoc rodzinom i osobom samotnym na terenie gminy .

Strategia ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w gminie Kamień Krajeński.

5. Zakończenie

W wyniku dokonujących się zmian społeczno – gospodarczych zmienia się struktura klientów pomocy społecznej, zmieniają się ich potrzeby oraz oczekiwania, z których wynika, że pomoc finansowa choć jest bardzo ważna nie jest jedyną formą wsparcia. Bardzo ważną rolę odgrywa tu praca socjalna, która opiera się na idei niesienia pomocy. Przybiera ona formy ratownictwa, pomocy, opieki oraz kompensacji w zarówno w zakresie informacyjnym jak i emocjonalnym. Jak ważna jest ta forma pomocy okazało się w 2020 roku. Rok ten był bardzo trudny, obfitował w nowe wyzwania, zmuszał do wprowadzania nowych, bezpiecznych rozwiązań. Był to rok, który pokazał, że pomoc społeczna wpisuje się bardzo mocno w system wsparcia w sytuacjach globalnego zagrożenia. W obliczu skutków pandemii, stajemy przed ogromem nowych wyzwań, będących konsekwencją niespotykanych dotąd sytuacji. To na instytucjach pomocy społecznej spoczywa duży obowiązek ułatwienia egzystencji osobom odizolowanym. Mimo lęku przed wirusem, codziennie wykonujemy swoją pracę, bo nikt potrzebujący nie może pozostać bez świadczeń, osoby wymagające opieki nie można pozostawić bez usług opiekuńczych, a osoby w kwarantannie trzeba zaopatrzyć w niezbędne produkty.

6. Spis tabel, rysunków i wykresów

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba ludności zamieszkujących poszczególne sołectwa

Tabela 2. Statystyka stałych mieszkańców gminy z podziałem na wiek i płeć stan na 31.12.2020

Tabela 3. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Kamieniu Krajeńskim z powodu ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności

Tabela 4. Liczba beneficjentów objętych pomocą z powodu bezrobocia z terenu Gminy Kamień Krajeński

Tabela 5. Stopa bezrobocia Gminy w porównaniu z Województwem i Polską

Tabela 6. Liczba beneficjentów objętych pomocą MGOPS w Kamieniu Krajeńskim z powodu ubóstwa

Tabela 7. Udzielone świadczenia przez MGOPS w Kamieniu Krajeńskim

Tabela 8. Liczba beneficjentów umieszczonych w DPS za których MGOPS w Kamieniu Krajeńskim ponosi odpłatność

Tabela 9. Liczba założonych „Niebieskich Kart” z podziałem na podmiot je zakładający

Tabela 10. Problem przemocy w rodzinach.

Tabela 11. Miejsko - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kamień Krajeński 2018 – 2020

Tabela 12. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny

Spis wykresów:

Wykres 1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy Kamień Krajeński?

Wykres 2. Jaka grupa społeczna wśród mieszkańców gminy Pana/Pani zdaniem jest najbardziej narażona na wykluczenie społeczne?

Wykres 3. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się najczęściej osoby starsze na terenie gminy Kamień Krajeński?

Wykres 4. Jakie działania należy podejmować w gminie w celu poprawy sytuacji osób starszych

Wykres 5. Z jakimi problemami Pana/Pani zdaniem spotykają się najczęściej osoby niepełnosprawne na terenie gminy Kamień Krajeński.

Wykres 6. Jakiego Pana/Pani zdaniem należy podejmować działania, aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania?

Wykres 7. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Kamień Krajeński jest wystarczający?

- Wykres 8. Jakie problemy w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy?
- Wykres 9. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?
- Wykres 10. Czy zna Pan/ Pani rodziny z terenu naszej gminy, w których występuje problem przemocy domowej?
- Wykres 11. Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny zostać podjęte, aby pomóc osobom doznającym przemocy w rodzinie?
- Wykres 12. Czy Pana/Pani zdaniem na terenie gminy istnieje problem uzależnień?
- Wykres 13. Spożycie alkoholu na terenie gminy w ciągu ostatnich 6 lat wg ankietowanych.
- Wykres 14. Czy zna Pan/Pani osoby lub rodziny borykające się z problemem uzależnień?
- Wykres 15. Jakie Pana/Pani zdaniem są najczęstsze przyczyny występowania uzależnień?
- Wykres 16. Jakie Pana/Pani zdaniem należy podejmować działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?
- Wykres 17. Jakimi stwierdzeniem najtrafniej określa Pana/Pani obecną sytuację finansową?
- Wykres 18. Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym jest osoba bezrobotna?
- Wykres 19. Czy w Pana/Pani gospodarstwie domowym jest osoba pracująca za granicą?
- Wykres 20. Jakimi Pana/Pani zdaniem są najczęstsze przyczyny bezrobocia na terenie gminy?
- Wykres 21. Jakimi Pana/ Pani zdaniem są przyczyny występowania bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych?
- Wykres 22. Jakimi Pana/Pani zdaniem należałoby podjąć działania, które poprawiłyby funkcjonowanie rodzin niewydolnych wychowawczo?
- Wykres 23. Jakimi Pana/Pani dostrzega negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży z terenu gminy?
- Wykres 24. Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie gminy Kamień Krajeński?
- Wykres 25. Jakimi są przyczyny braku bezpieczeństwa?
- Wykres 26. Czy ma Pan/Pani wiedzę gdzie/ w jakich instytucjach na terenie gminy Kamień Krajeński należy szukać pomocy w razie wystąpienia takiej potrzeby?
- Wykres 27. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy Kamień Krajeński?
- Wykres 28. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie gminy?
- Wykres 29. W jakim stopniu jest Pan/Pani zadowolony/a z niżej wymienionych warunków życia w gminie Kamień Krajeński?
- Wykres 30. Jakimi działania Pana/Pani zdaniem należy podjąć, aby przeciwdziałać problemom społecznym na terenie gminy Kamień Krajeński?

Spis rysunków:

Rysunek 1. Mapa gminy Kamień Krajeński

Uzasadnienie

Do uchwały XXXIV/233/2021 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021 - 2030.

Do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim stosownie do obowiązujących przepisów i przy współudziale wielu podmiotów opracował Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamień Krajeński na lata 2021 - 2030.

Dokument jest efektem pracy osób reprezentujących różne środowiska i instytucje zaangażowane w rozwiązywanie problemów społecznych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.